

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет економіки та управління

Кафедра економічної теорії

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Економічна аналітика

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 Економіка

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності
України»

здобувача Мащак Олени Романівни _____
(підпис)

Науковий керівник: д.е.н., проф. Кириленко В.І.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

В. о. завідувача кафедри: д.е.н., проф. Кириленко В. І.

(підпис)

Київ 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет економіки та управління
(назва навчально-наукового інституту / факультету)

Кафедра економічної теорії
(назва кафедри)

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Економічна аналітика

05 Соціальні та поведінкові науки

051 Економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

_____ М. К. Галабурда
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ В.І. Кириленко
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2026 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
здобувачу вищої освіти Мащак Олені Романівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

очної (денної) форми навчання
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "13" 02 2026 р. № 263-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах Національного банку України, Світового банку, UNCTAD, наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів та аналітичних звітів міжнародних організацій.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження іноземних інвестицій (назва розділу)
Розділ 2	Аналіз іноземних інвестицій в економіці України (назва розділу)
Розділ 3	Забезпечення інвестиційної привабливості національної економіки (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	Іноземні інвестиції та їх роль у розвитку української економіки
Предмет дослідження:	Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Оцінити вплив іноземних інвестицій на макроекономічну стабільність України та обґрунтувати напрями підвищення її інвестиційної привабливості

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Теоретичні основи дослідження іноземних інвестицій
1.1. Теоретичні підходи до оцінки впливу іноземних інвестицій на національну економіку	
1.2. Макроекономічна стабільність як чинник залучення іноземних інвестицій	
1.3. Методи аналізу іноземних інвестицій у макроекономічних дослідженнях	
У розділі 2	Аналіз іноземних інвестицій в економіці України
2.1. Аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в національну економіку	
2.2. Кількісна оцінка впливу іноземних інвестицій на ВВП	
2.3. Аналіз факторів впливу на динаміку іноземних інвестицій в національну економіку	
У розділі 3	Забезпечення інвестиційної привабливості національної економіки
3.1. Правове та інституційне забезпечення інвестиційної привабливості України	
3.2. Обмеження тіньового сектору економіки в забезпеченні інвестиційної привабливості	
3.3. Інвестиційні стимули та державні інструменти підтримки залучення іноземних інвестицій	

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

В.І. Кириленко

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

О.Р. Мащак

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, 11 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 44 найменувань, додатки.

«Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України»

Об'єктом дослідження є іноземні інвестиції та їх роль у розвитку української економіки.

Предметом дослідження є іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – оцінити вплив іноземних інвестицій на макроекономічну стабільність України та обґрунтувати напрями підвищення її інвестиційної привабливості.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити загальні теоретичні основи аналізу впливу іноземних інвестицій на національну економіку;
- проаналізувати динаміку, структуру та вплив іноземних інвестицій на основні макроекономічних показників економіки України;
- оцінити взаємозв'язок між обсягами прямих іноземних інвестицій та валовим внутрішнім продуктом;
- побудувати економетричні моделі для оцінки впливу ПІІ на економічне зростання;
- проаналізувати вплив інституційних факторів на динаміку прямих іноземних інвестицій;

- обґрунтувати напрями підвищення ефективності залучення іноземних інвестицій з метою забезпечення макроекономічної стабільності та зростання інвестиційної привабливості України.

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати можуть бути використані при формуванні державної політики, спрямованої на залучення іноземних інвестицій в Україну. Зокрема, вони підтверджують визначальну роль макроекономічної стабільності та надійного інституційного середовища як ключових чинників стимулювання інвестиційної активності. Зазначені аспекти можуть бути враховані в процесі розробки та реалізації національної інвестиційної стратегії держави.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2025-2026.

Рік захисту роботи 2026.

Ключові слова: іноземні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, макроекономічна стабільність, інвестиційна привабливість, економічне зростання, економетричне моделювання, інституційне середовище, інвестиційний клімат, державна інвестиційна політика.

Відгук

про кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача факультету економіки та управління
освітньо-професійної програми «Економічна аналітика» здобувача

Мащак Олени Романівни на тему: «Іноземні інвестиції в системі забезпечення
макроекономічної стабільності України»

1. Актуальність теми. Тема дослідження є актуальною, оскільки іноземні інвестиції суттєво впливають на стабілізацію української економіки в стані війни та високого рівня економічної невизначеності. З початком активної фази війни інвестиційна політика зазнала суттєвих змін, дослідження яких, під кутом зору отриманих результатів, має і теоретичне і прикладне управлінське значення.

2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи. Робота спирається на теоретичний фундамент сучасної макроекономічної науки в частині аналізу прямих іноземних інвестицій. Це, передусім, стосується того, що іноземні інвестиції виступають не лише джерелом фінансування, а й важливим чинником модернізації економіки, впровадження технологічних інновацій та підвищення конкурентоспроможності національного виробництва. В прикладному аналізі динаміки, географічної структури та секторального розподілу прямих іноземних інвестицій в Україні було застосовано порівняльний та графічний методи. Для кількісної оцінки зв'язку між обсягом ПІІ та темпами зростання ВВП, було використано кореляційний та регресійний аналізи. Для перевірки гіпотези про часовий лаг інвестиційного впливу було використано моделі лагової регресії та тест Грейнджера на причинність. Для врахування потенційної ендогенності було застосовано метод інструментальних змінних (IV-2SLS). Інвестиційну привабливість України було оцінено за допомогою індексу, розробленого Європейською Бізнес Асоціацією. Розрахунки виконувалися за допомогою мови програмування Python, а візуалізація даних – за допомогою програмного забезпечення Tableau. Текст бакалаврської роботи є логічним. Висновки, зроблені автором, в достатній мірі аргументовані.

3. Наявність самостійних розробок автора. Елементи самостійної розробки полягає в застосуванні комплексного аналітичного підходу, який включає економетричне моделювання з використанням однофакторних та багатофакторних регресійних моделей, лагових змінних, тесту Грейнджера та інструментальних змінних, а також кореляційний аналіз інституційних факторів.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Певну теоретичну цінність мають отримані результати автора щодо їх використання при формуванні державної політики, спрямованої на залучення іноземних інвестицій в Україну. Зокрема, результати підтверджують важливість макроекономічної стабільності та надійного інституційного середовища для сприяння інвестиціям. Ці елементи можуть бути враховані під час розробки інвестиційної стратегії держави. Результати дослідження презентувались на науковій студентській конференції.

5. Наявність недоліків. Обмеженням роботи є відсутність чітко сформульованих узагальнень стосовно змін в оцінюванні результативності інвестиційної політики, з огляду на зміни в її реалізації, які спричинені повномасштабною війною і відновленням економіки.

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: кваліфікаційна бакалаврська робота **Мащак Олени Романівни** на тему: «Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України» допускається до захисту перед ЕК. Оцінка письмової частини кваліфікаційної роботи 60 балів.

Науковий керівник

в.о. завідувача кафедри економічної теорії,
доктор. екон. наук., професор

Володимир КИРИЛЕНКО

26 травня 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	7
1.1. Теоретичні підходи до оцінки впливу іноземних інвестицій на національну економіку.....	7
1.2. Макроекономічна стабільність як чинник залучення іноземних інвестицій	11
1.3. Методи аналізу іноземних інвестицій у макроекономічних дослідженнях	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ...	22
2.1. Аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в національну економіку.....	22
2.2. Кількісна оцінка впливу іноземних інвестицій на ВВП	29
2.3. Аналіз факторів впливу на динаміку іноземних інвестицій в національну економіку.....	37
РОЗДІЛ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	41
3.1. Правове та інституційне забезпечення інвестиційної привабливості України.....	41
3.2. Обмеження тіньового сектору економіки в забезпеченні інвестиційної привабливості.....	44
3.3. Інвестиційні стимули та державні інструменти підтримки залучення іноземних інвестицій	47
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. Економіка України характеризується наявністю суттєвих макроекономічних викликів, зокрема обмеженістю внутрішніх інвестиційних ресурсів. У таких умовах іноземні інвестиції виступають не лише джерелом фінансування, а й важливим чинником модернізації економіки, впровадження технологічних інновацій та підвищення конкурентоспроможності національного виробництва. Водночас нестабільність інституційного середовища та значна частка тіньового сектору негативно впливають на інвестиційний клімат країни. Це зумовлює потребу в комплексному аналізі впливу іноземних інвестицій на макроекономічну стабільність та визначенні напрямів підвищення інвестиційної привабливості України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впливу прямих іноземних інвестицій на економічне зростання було предметом численних досліджень як у міжнародній, так і в національній економіці. В Україні такі дослідники, як В. Вітер, В. Новіков, Б. Торбич та Ю. Нікольчук зробили значний внесок у вивчення інвестиційних процесів. Вони досліджували теоретичні основи іноземних інвестицій, специфічні особливості їх розвитку в Україні та вплив макроекономічних та інституційних факторів на інвестиційну активність [2, 3, 7, 32].

Сучасні дослідження показують, що ефективність ПІІ значною мірою залежить від макроекономічної стабільності, розвитку фінансової системи та якості інституційного середовища. Паралельно деякі автори наголошують на важливості державної політики, правової бази та інтеграційних процесів для привабливості країни для інвестицій.

Важливим напрямом досліджень є аналіз впливу макроекономічних показників, таких як валовий внутрішній продукт, інфляція, обмінні курси на інвестиційну активність та економічну динаміку [9-13]. Особлива увага приділяється

інституційним факторам, зокрема розміру тіньової економіки та якості державного управління, які суттєво впливають на інвестиційний клімат в Україні [35-39].

Незважаючи на численні академічні дослідження, питання комплексної кількісної оцінки впливу прямих іноземних інвестицій на економічне зростання України з урахуванням лагових ефектів та інституційних факторів залишається недостатньо дослідженим. Це виправдовує необхідність подальших досліджень у цій галузі та підкреслює актуальність цього дослідження.

Об'єкт дослідження: іноземні інвестиції та їх роль у розвитку української економіки.

Предмет дослідження: іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України.

Мета: оцінити вплив іноземних інвестицій на макроекономічну стабільність України та обґрунтувати напрями підвищення її інвестиційної привабливості.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1. дослідити загальні теоретичні основи аналізу впливу іноземних інвестицій на національну економіку;
2. проаналізувати динаміку, структуру та вплив іноземних інвестицій на основні макроекономічні показники економіки України;
3. оцінити взаємозв'язок між обсягами прямих іноземних інвестицій та валовим внутрішнім продуктом;
4. побудувати економетричні моделі для оцінки впливу ПІІ на економічне зростання;
5. проаналізувати вплив інституційних факторів на динаміку прямих іноземних інвестицій;
6. обґрунтувати напрями підвищення ефективності залучення іноземних інвестицій з метою забезпечення макроекономічної стабільності та зростання інвестиційної привабливості України.

Методи дослідження. Для дослідження теоретичних підходів до оцінки впливу іноземних інвестицій на економіку було використано методи аналізу та синтезу. Для аналізу динаміки, географічної структури та секторального розподілу прямих іноземних інвестицій в Україні було застосовано порівняльний та графічний методи. Для кількісної оцінки зв'язку між обсягом ПІІ та темпами зростання ВВП, було використано кореляційний та регресійний аналізи. Для перевірки гіпотези про часовий лаг інвестиційного впливу було використано моделі лагової регресії та тест Грейнджера на причинність. Для врахування потенційної ендогенності було застосовано метод інструментальних змінних (IV-2SLS). Інвестиційну привабливість України було оцінено за допомогою індексу, розробленого Європейською Бізнес Асоціацією. Розрахунки виконувалися за допомогою мови програмування Python, а візуалізація даних – за допомогою програмного забезпечення Tableau.

Теоретичне значення цього дослідження полягає в поглибленні наукових підходів до аналізу впливу прямих іноземних інвестицій на економічне зростання в контексті трансформаційної економіки. Ця робота синтезує та систематизує сучасні теоретичні концепції. Вона також уточнює роль інституційних та макроекономічних факторів в динаміці інвестицій.

Методологічне значення полягає у застосуванні комплексного аналітичного підходу, який включає економетричне моделювання з використанням однофакторних та багатфакторних регресійних моделей, лагових змінних, тесту Грейнджера та інструментальних змінних, а також кореляційний аналіз інституційних факторів. Такий підхід уможливлює повніше оцінити зв'язок між ПІІ та економічним зростанням, враховуючи обмеження даних.

Практичне значення результатів полягає в їх використанні при формуванні державної політики, спрямованої на залучення іноземних інвестицій в Україну. Зокрема, результати підтверджують важливість макроекономічної стабільності та надійного інституційного середовища для сприяння інвестиціям. Ці елементи можуть бути враховані під час розробки інвестиційної стратегії держави.

Інформаційну базу дослідження складають офіційні статистичні та аналітичні документи міжнародних та національних організацій, а також академічні публікації з цієї теми. У дослідженні використовуються дані Національного банку України, Світового банку, UNCTAD. Ці джерела надають дані про показники динаміки прямих іноземних інвестицій, валового внутрішнього продукту, інфляції та інших макроекономічних показників. Для аналізу інституційних факторів використовувалися міжнародні індекси, включаючи показники якості державного управління та верховенства права, які доступні в базах даних Світового банку. Також враховувалися результати академічних досліджень національних та міжнародних авторів, а також аналітичні звіти та публікації, що розглядають проблеми іноземних інвестицій та економічного зростання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

1.1. Теоретичні підходи до оцінки впливу іноземних інвестицій на національну економіку

Відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування», іноземні інвестиції – це «цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту» [1].

Залежно від мети інвестування іноземні інвестиції поділяються на прямі та портфельні. Прямі іноземні інвестиції передбачають довгострокове вкладення капіталу іноземним інвестором у підприємства іншої країни з метою отримання прибутку та участі в управлінні їх діяльністю. Такі інвестиції можуть здійснюватися шляхом створення нових підприємств, придбання частки у вже існуючих компаніях або розширення виробництва. Портфельні іноземні інвестиції пов'язані з придбанням фінансових активів, зокрема акцій або облігацій іноземних компаній, без встановлення контролю над їх діяльністю. Основною метою таких вкладень є отримання доходу від зміни вартості цінних паперів або виплати дивідендів. Портфельні вкладення зазвичай мають більш короткостроковий характер і не передбачають участі інвестора в управлінні підприємством [2, с. 170].

Прямі та портфельні інвестиції відрізняються також рівнем ризику та ліквідності. Портфельні інвестиції передбачають вкладення коштів у цінні папери різних компаній або галузей, що сприяє зменшенню інвестиційних ризиків. Натомість прямі інвестиції передбачають концентрацію капіталу в одному підприємстві, тому вони зазвичай мають довгостроковий характер і нижчий рівень ліквідності. Таким чином, прямі іноземні інвестиції мають більш довгостроковий та стабільний характер, що зумовлює їх важливу роль у забезпеченні економічного розвитку та макроекономічної стабільності країни [3].

Рисунок 1.1 – Види іноземних інвестицій

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Важлива роль іноземних інвестицій у забезпеченні економічного розвитку зумовила формування різних теоретичних підходів до оцінки їхнього впливу на національну економіку. Серед них особливе місце займають неокласична теорія економічного зростання, теорія ендогенного зростання, інституційний підхід, кейнсіанський підхід та інші теоретичні концепції.

Неокласична теорія економічного зростання припускає, що прямі іноземні інвестиції (надалі ПІІ) стимулюють економічне зростання шляхом сприяння нагромадженню капіталу. Проте у довгостроковій перспективі ефект від збільшення обсягу капіталу може зменшуватися внаслідок дії закону спадної граничної продуктивності. У зв'язку з цим у межах даної теорії вплив ПІІ на економічне зростання розглядається як фактор тимчасового підвищення економічної активності [4, с.3].

Теорія ендогенного зростання пояснює, що ПІІ можуть сприяти прискоренню економічного зростання завдяки передачі технологій, нагромадженню капіталу, та поширенню інновацій. Ця теорія пояснює економічне зростання внутрішніми чинниками розвитку економіки. У цьому контексті іноземні інвестиції розглядаються як важливий канал передачі технологій, управлінського досвіду та сучасних практик від розвинених країн. Це сприяє підвищенню продуктивності виробництва, розвитку інноваційної діяльності та зростанню конкурентоспроможності національної економіки [4, с.3].

Еклектична парадигма Даннінга (OLI) пояснює міжнародний рух прямих іноземних інвестицій (ПІІ) через поєднання трьох груп переваг: власності (ownership advantages), місцезнаходження (location advantages), інтерналізації (internalization advantages). Переваги власності пов'язані з наявністю у компанії конкурентних ресурсів та технологій. Переваги місцезнаходження – визначають привабливість країни для розміщення інвестицій. Вони враховують рівень економічного розвитку, доступ до ринків, інституційне середовище, а також відстань між країною-донором ПІІ та країною-реципієнтом. Інтерналізаційні переваги пояснюють прагнення здійснювати інвестиції самостійно. Це уможлиблює зменшити трансакційні витрати та забезпечити контроль над використанням власних ресурсів. Таким чином, еклектична парадигма підкреслює, що ефективність залучення іноземних інвестицій значною мірою визначається поєднанням внутрішніх переваг інвестора та особливостей економічного середовища країни-реципієнта [5].

У межах інституційного підходу, інституційне середовище розглядається як один із ключових факторів, що впливає на економічний розвиток та інвестиційну активність. Інституції визначають «правила гри» в економічній системі та формують умови функціонування економічних агентів. Чітко визначені права власності, ефективні договірні механізми та надійна судова система зменшують невизначеність та сприяють прийняттю довгострокових інвестиційних рішень. Натомість слабкі або корумповані інституції підвищують трансакційні витрати та стримують приплив інвестиційного капіталу [6, с. 163].

Кейнсіанський підхід акцентує увагу на важливості інвестицій для підтримки економічної активності у періоди економічного спаду. Згідно з цією концепцією, інвестиції сприяють зростанню сукупного попиту, що стимулює виробництво та зменшує безробіття. Такий механізм створює мультиплікативний ефект і сприяє загальному економічному зростанню [7, с.3].

Узагальнення основних теоретичних підходів до оцінки впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток представлено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Основні теоретичні підходи до оцінки впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток

Теоретичний підхід	Основні положення
Неокласичний	ППІ сприяють нагромадженню капіталу та економічному зростанню
Теорія ендogenous зростання	ППІ забезпечують передачу технологій та інновацій
Еклектична парадигма (OLI)	ППІ здійснюються за наявності переваг власності, місцезнаходження та інтерналізації
Інституційний	Ефективність ППІ залежить від якості інститутів
Кейнсіанський	Інвестиції стимулюють попит, створюють мультиплікативний ефект і знижують безробіття

Джерело: розроблено автором за даними [4,5,6,7]

Підсумовуючи, жодна з представлених теоретичних концепцій не пропонує універсального пояснення впливу іноземних інвестицій. Однак їх комплексне застосування є актуальним у сучасному контексті, оскільки уможлиблює враховувати як макроекономічні, так і інституційні фактори. Це особливо важливо для України, оскільки ефективність залучення іноземного капіталу суттєво залежить не лише від економічних параметрів, а й від якості державного управління.

Іноземні інвестиції можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на розвиток національної економіки. До позитивних ефектів належать створення нових робочих місць, зростання доходів населення, збільшення податкових надходжень до бюджету, розвиток експорту та підвищення рівня технологічного розвитку економіки. Водночас значна залежність від іноземного капіталу може створювати певні ризики для економічної стабільності. До потенційних негативних наслідків належать: залежність від іноземного капіталу, витіснення національних підприємств, нестабільність інвестиційних потоків [8].

Водночас, характер впливу іноземних інвестицій значною мірою залежить від характеристик економічної системи країни-реципієнта. Зокрема, ключовими факторами є рівень розвитку інституційного середовища, ефективність державного регулювання та здатність економіки інтегрувати та використовувати іноземний капітал. За сприятливих умов іноземні інвестиції є потужним двигуном зростання,

тоді як за несприятливих умов вони можуть посилити структурні дисбаланси та економічну залежність.

Слід також зазначити, що ефективність використання іноземних інвестицій залежить не лише від їх обсягу, але й від напрямів їх залучення та здатності економіки ефективно їх абсорбувати.

Різні теоретичні підходи по-різному пояснюють роль іноземних інвестицій у розвитку національної економіки. У межах цих концепцій ПІІ розглядаються як важливий фактор економічного зростання, підвищення продуктивності та розвитку інновацій, а також як джерело формування сукупного попиту та структурних змін в економіці. Узагальнення зазначених підходів створює теоретичну основу для подальшого дослідження впливу іноземних інвестицій на макроекономічний розвиток. Водночас обсяги та ефективність залучення іноземних інвестицій значною мірою залежать від стану макроекономічного середовища країни, зокрема рівня макроекономічної стабільності. Тому доцільно розглянути макроекономічну стабільність як один з ключових чинників залучення іноземного капіталу.

1.2. Макроекономічна стабільність як чинник залучення іноземних інвестицій

Макроекономічна стабільність – важлива передумова сталого розвитку економіки та створення сприятливого для інвестицій середовища. Вона характеризується узгодженим функціонуванням ключових макроекономічних показників і передбачає підтримку збалансованого економічного розвитку.

Основними складовими макроекономічної стабільності є:

- економічне зростання, забезпечене підвищенням ефективності виробництва завдяки науково-технічному прогресу;
- повна зайнятість, тобто зайнятість для всіх, хто бажає та може працювати;

- цінова стабільність, оскільки зростання цін ускладнює економічні відносини між суб'єктами, знижує купівельну спроможність населення та знецінює заощадження;
- збалансована зовнішня торгівля, що відображається у стабільному обмінному курсі національної валюти та позитивному платіжному балансі [9, с.74].

Питання макроекономічної стабільності має особливе значення для України, враховуючи воєнний стан, високі макроекономічні ризики та її залежність від зовнішнього фінансування. Нестабільність ключових економічних показників безпосередньо впливає на привабливість країни для інвестицій та рішення іноземних інвесторів.

Показниками, що використовуються для оцінки макроекономічної стабільності країни, можуть бути: валовий внутрішній продукт, рівень безробіття, індекс споживчих цін, обсяг інвестицій, індекс ділової активності та інші [9, с.75].

Підсумовуючи, вищезазначені показники свідчать про те, що макроекономічна стабільність забезпечується стабільністю фундаментальних економічних параметрів. Особливе значення мають цінова стабільність, стабільність валютного курсу, збалансованість державних фінансів та передбачуваність державної економічної політики.

Одним із найважливіших показників макроекономічної стабільності є валовий внутрішній продукт, який вимірює загальну ринкову вартість усіх товарів і послуг, вироблених у країні протягом певного періоду. Стабільне зростання ВВП відображає економічний розвиток та розширення внутрішнього ринку. Це важливий сигнал для іноземних інвесторів, оскільки економічне зростання створює сприятливі умови для ведення бізнесу [10, с. 281].

Цінова стабільність означає підтримку купівельної спроможності національної валюти шляхом утримання низьких та стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін. Цінова стабільність не означає, що ціни залишаються

незмінними, а радше їх помірне зростання. Висока інфляція може призвести до зниження доходів, збільшення виробничих витрат, вищої вартості позик та вищих процентних ставок через невизначеність щодо динаміки цін у майбутньому. Значні інфляційні коливання створюють несприятливе середовище для довгострокових інвестицій, оскільки інвестори віддають перевагу короткостроковим операціям [11].

Україні характерні періоди високих інфляційних коливань, що створює додатковий ризик для довгострокових інвестиційних проєктів. За цих умов інвестори часто вдаються до короткострокових фінансових інструментів або просто утримуються від інвестування.

Ще один показник, який розглядають як макроекономічне явище, яке впливає на темпи та рівень економічного розвитку країни – безробіття. Безробіття – це несприятлива ситуація в країні, спричинена різними економічними, політичними та соціальними факторами. В результаті частина працездатного населення не може повністю реалізувати свій потенціал через брак доступних робочих місць або недостатню конкурентоспроможність на ринку праці. Високий рівень безробіття може свідчити про економічні проблеми. Водночас, стабільний ринок праці створює сприятливі умови для розвитку бізнесу та реалізації інвестиційних проєктів [12, с.61].

Валютний курс є одним з найважливіших макроекономічних показників, ключовим інструментом економічного розвитку, а також індикатором стану економіки країни. Значні коливання курсу можуть створювати додаткові ризики для іноземних інвесторів, оскільки вони впливають на вартість їхніх інвестицій та їхню прибутковість. Передбачуваний валютний курс допомагає зміцнити довіру до економіки країни [13, с.33].

Ще одним важливим показником макроекономічної стабільності є платіжний баланс країни, який відображає співвідношення між доходами та витратами, пов'язаними із зовнішньоекономічними операціями. Активний платіжний баланс, коли сума надходжень перевищує суму витрат, демонструє здатність країни виконувати свої міжнародні фінансові зобов'язання та підтримувати стабільність

національної валюти. Для іноземних інвесторів це є вагомим сигналом фінансової стійкості економіки та її здатності пропонувати сприятливі умови для довгострокових інвестицій [14, с.20].

Таблиця 1.2 – Показники макроекономічної стабільності та їх вплив на залучення ПІІ

Показник	Вплив на залучення ПІІ	Стан в Україні
Темп зростання ВВП	Зростання ВВП розширює ринок та підвищує очікувану прибутковість інвестицій	Нестабільна динаміка: різкий спад у 2022 році (-29%), часткове відновлення у 2023-2024 роках
Індекс споживчих цін	Висока інфляція підвищує невизначеність витрат, знижує реальну прибутковість	26,6 % у 2022 році, поступове зниження до 8% у 2025 році
Валютний курс	Нестабільний курс збільшує валютний ризик репатріації прибутку, передбачуваність курсу – ключова вимога інвесторів	Курс гривні зазнав значної девальвації у 2022 р., після чого утримувався у керованому режимі – що частково знижувало валютний ризик для інвесторів
Рівень безробіття	Низьке безробіття свідчить про ефективний ринок праці, сприяє реалізації інвестиційних проєктів	Структурне безробіття посилене демографічними втратами та міграцією
Дефіцит держбюджету	Значний дефіцит обмежує спроможність держави підтримувати інвестиційну інфраструктуру	В середньому 20% ВВП за останні роки
Платіжний баланс	Позитивний баланс свідчить про зовнішню стійкість, дефіцит – про залежність від фінансування	Від’ємний баланс, частково компенсований міжнародними трансфертами

Джерело: розроблено автором за даними [9,10,11,12,13,14]

З точки зору іноземних інвесторів, макроекономічна стабільність є ключовим критерієм для їхніх інвестиційних рішень. Вони надають пріоритет передбачуваній економічній політиці, стабільним ключовим макроекономічним показникам та низькому рівню ризику. Нестабільна ситуація, зокрема висока інфляція, значні коливання обмінного курсу або бюджетний дисбаланс, можуть стримувати приплив іноземного капіталу або навіть спровокувати його відтік. Тому, макроекономічна

стабільність зміцнює довіру до національної економіки та визначає її привабливість для інвестицій.

З огляду на поточну світову економічну нестабільність, зокрема через фінансові кризи, геополітичні ризики та збройні конфлікти, макроекономічна стабільність набуває дедалі більшого значення. Для України цей аспект особливо актуальний, оскільки рівень ризику суттєво впливає на інвестиційні рішення іноземних інвесторів.

Окрім позитивного впливу макроекономічної стабільності на залучення іноземних інвестицій, виникає ефект зворотного зв'язку. Тобто, притік ПІІ може позитивно впливати на макроекономічну стабільність через збільшення виробництва, створення нових робочих місць. Тому, іноземні інвестиції можуть бути як фактором зміцнення макроекономічної стабільності, так і потенційним джерелом дисбалансів, що вимагає ефективного державного регулювання.

Зв'язок між макроекономічною стабільністю та залученням іноземних інвестицій можна представити як логічну послідовність, що відображає вплив стабільності економічного середовища на привабливість країни для інвестицій (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Вплив макроекономічної стабільності на залучення іноземних інвестицій

Джерело: розроблено автором

Як показано на рисунку 1.2, макроекономічна стабільність є важливою для належного функціонування економічної системи країни. Вона проявляється у збалансованому розвитку ключових макроекономічних показників, включаючи темпи зростання, рівень інфляції, ситуацію на ринку праці та обмінний курс. Передбачуваність цих показників зменшує економічну невизначеність та ризики для бізнесу. Зниження макроекономічних ризиків сприяє формуванню сприятливого інвестиційного клімату, оскільки іноземні інвестори мають більшу впевненість у стабільності економічного середовища та потенційній прибутковості своїх інвестицій. Це створює умови, що сприяють збільшенню іноземних інвестицій та активізації інвестиційної активності в економіці. Таким чином, забезпечення макроекономічної стабільності є не лише умовою економічного розвитку, а й стратегічним фактором формування довгострокового інвестиційного потенціалу країни.

1.3. Методи аналізу іноземних інвестицій у макроекономічних дослідженнях

Аналіз іноземних інвестицій у макроекономічних дослідженнях передбачає використання сукупності методів, що уможливають оцінити їх обсяги, структуру, динаміку та вплив на економічний розвиток країни. Вибір методів залежить від цілей дослідження, доступності статистичних даних та особливостей економічної системи.

Статистичні методи – базовий інструмент аналізу іноземних інвестицій, оскільки вони уможливають оцінити їх масштаб, структуру та динаміку. Вони забезпечують основу для узагальнення та інтерпретації кількісних даних для виявлення ключових тенденцій в інвестиційних процесах.

Як показано на рисунку 1.3, статистичні методи прогнозування потоків прямих іноземних інвестицій (ПІІ) можна загалом розділити на традиційні економетричні моделі та сучасні підходи, що базуються на даних.

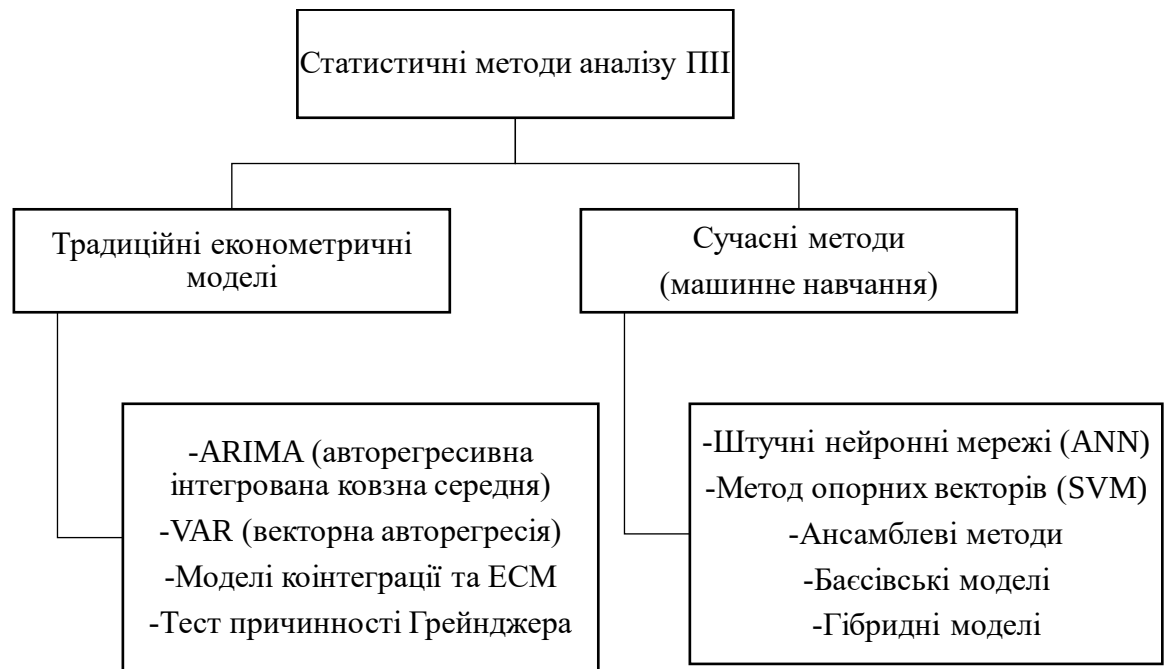

Рисунок 1.3 – Статистичні методи аналізу прямих іноземних інвестицій

Джерело: розроблено автором за даними [15]

З традиційних економетричних моделей часто використовується модель ARIMA для прогнозування часових рядів, де дані демонструють автокореляцію, але не мають зовнішніх пояснювальних змінних. ARIMA може ефективно фіксувати короткострокову динаміку, але може не враховувати структурні фактори, що впливають на ПІІ. Щодо VAR, то такі моделі використовуються для аналізу кількох взаємопов'язаних часових рядів. У контексті аналізу прямих іноземних інвестицій модель VAR уможливорює оцінити, як ПІІ впливають на макроекономічні показники (ВВП, інфляцію, обмінні курси, процентні ставки) та як ці показники одночасно впливали на приплив інвестицій у попередні періоди. Методи коінтеграції оцінюють довгострокові рівноважні зв'язки між ПІІ та їх детермінантами, тоді як ЕСМ коригує короткострокові відхилення, пропонуючи комплексний підхід до динамічного моделювання. Також використовується тест причинно-наслідкових зв'язків Грейнджера, який досліджує прогностичні причинно-наслідкові зв'язки між ПІІ та іншими макроекономічними змінними [15, с.116].

З методів машинного навчання для прогнозування ПІІ є поширеними у сучасних емпіричних дослідженнях штучні нейронні мережі (ANN), які здатні моделювати

складні нелінійні залежності між змінними. Метод опорних векторів (SVM) ефективний для задач регресії, особливо у випадках наявності нелінійних закономірностей у факторах, що визначають динаміку ПІІ. Ансамблеві методи поєднують декілька моделей, зокрема дерев рішень, що дозволяє підвищити точність прогнозування та зменшити ризик перенавчання. Баєсівські моделі забезпечують ймовірнісний підхід до прогнозування, враховуючи невизначеність оцінок, що є особливо корисним за умов обмежених даних або наявності економічних шоків [15, с.117].

Отже, статистичні методи аналізу ПІІ поєднують економетричні та машинні підходи, що уможлиблює досліджувати як динаміку та взаємозв'язки показників, так і підвищувати точність прогнозування.

Також для аналітичних досліджень використовують методи математичної статистики, до яких входять: кореляційний та регресійний аналізи, аналіз законів розподілу, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз.

Кореляційний аналіз допомагає визначити наявність та силу зв'язків між економічними показниками, такими як рівень ВВП, якість інституцій, рівень корупції та обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Регресійний аналіз, уможлиблює кількісно оцінити вплив кожного фактора на зміни обсягу інвестицій, тобто визначити найважливіші фактори та їх вплив на показник ефективності.

Аналіз законів розподілу використовується для вивчення структури даних та визначення типу розподілу (нормальний, асиметричний тощо). Це важливо для вибору відповідних статистичних методів та для побудови моделей.

Дисперсійний аналіз (ANOVA) використовується для перевірки гіпотез про відмінності між групами, наприклад, щоб визначити, чи суттєво відрізняються обсяги інвестицій у різних регіонах або країнах з різним рівнем розвитку.

Кластерний аналіз уможлиблює класифікувати країни або регіони на основі подібних характеристик інвестиційної привабливості. Це уможлиблює визначити

типові економічні групи, такі як країни з високою, середньою або низькою інвестиційною привабливістю.

Таким чином, застосування математичних та статистичних методів дає можливість не лише виявити взаємозв'язки між показниками, але й детальніше проаналізувати структуру даних, оцінити вплив ключових факторів на обсяг прямих іноземних інвестицій, а також групувати країни або регіони відповідно до їхньої інвестиційної активності [16, с.59].

Також індексні методи часто використовуються в міжнародних макроекономічних дослідженнях прямих іноземних інвестицій. Вони використовуються для порівняльної оцінки привабливості країн та їхньої здатності залучати іноземний капітал. UNCTAD зробила значний внесок у цю галузь, розробивши два додаткові інструменти: Індекс результативності ПІІ (Inward FDI Performance Index) та Індекс потенціалу ПІІ (Inward FDI Potential Index). Ці інструменти дають змогу оцінити, наскільки добре країни залучають ПІІ відносно їхнього розміру економіки, та які їхні майбутні структурні можливості в цій галузі [17, с. 23].

Індекс ефективності UNCTAD розраховується як співвідношення між часткою країни у світових потоках ПІІ та її часткою у світовому ВВП. Значення, вище за 1 вказує на те, що вона отримує більше інвестицій, ніж можна було б очікувати, враховуючи її економічний розмір [17, с. 23].

Індекс потенціалу формується на основі 8 показників. До них входять: темп зростання ВВП, ВВП на душу населення, частка експорту у ВВП, кількість телефонних ліній на 1000 осіб, споживання комерційної енергії на душу населення, частка витрат на науково-дослідні роботи у ВНД, частка студентів вищих навчальних закладів в населенні та рівень ризику країни. Індекс розраховується як незважене середнє нормалізованих значень цих показників. Водночас, він не призначений для вимірювання впливу ПІІ на економіку країни, а використовується переважно як

аналітичний інструмент для оцінки відносної інвестиційної привабливості країн та підтримки прийняття рішень політиками і аналітиками [17, с. 24].

Також для оцінки інвестиційної привабливості країн часто використовуються комплексні індекси. Наприклад, індекс легкості ведення бізнесу, індекс інвестиційної привабливості, глобальний індекс конкурентоспроможності та індекс економічної свободи. Вони допомагають оцінити інституційне середовище, рівень розвитку ринкової інфраструктури. Завдяки цьому можна визначити рівень інвестиційної привабливості країни, та виявити фактори, які впливають на рішення інвесторів.

Інвестиційний аналіз також проводиться за допомогою якісних методів. Ці методи використовуються, коли фактори, що стосуються рішення, не можуть бути кількісно визначені або не підлягають жодному кількісному вимірюванню. Наприклад, часто використовують метод Делфі – метод експертного оцінювання, що базується на анонімному опитуванні фахівців для визначення ефективних стратегій покращення інвестиційної активності. Також використовують кейс-стаді, для аналізу конкретних випадків залучення ПІІ, контент-аналіз та опитування інвесторів. Поєднання кількісних та якісних методів у рамках змішаного підходу дозволяє провести комплексну та багатовимірну оцінку факторів, що впливають на динаміку прямих іноземних інвестицій [18, с. 63].

У сучасних дослідженнях інтеграція економетричних методів та машинного навчання набуває дедалі більшого значення. Це дає можливість підвищити точність прогнозування та враховувати складні нелінійні зв'язки між змінними. Цей підхід особливо актуальний для аналізу іноземних інвестицій в умовах високої економічної невизначеності.

Таким чином, застосування сукупності сучасних кількісних і якісних методів аналізу, включаючи економетричні, статистичні, індексні підходи та методи машинного навчання уможливорює комплексно оцінити динаміку, структуру та фактори впливу іноземних інвестицій. Застосування цих підходів у подальшому

дослідженні дасть можливість провести поглиблений аналіз іноземних інвестицій в економіку України.

У межах дослідження використовується кореляційно-регресійний аналіз та метод інструментальних змінних (IV-2SLS) для кількісної оцінки впливу іноземних інвестицій на макроекономічні показники України. Вибір цих методів зумовлений особливостями доступних статистичних даних. Кореляційно-регресійний аналіз дозволяє кількісно оцінити зв'язок між прямими іноземними інвестиціями та макроекономічними показниками без необхідності надмірно великих розмірів вибірки. Це важливо, враховуючи стислість українських часових рядів даних. Метод інструментальних змінних використовується для врахування потенційної ендогенності між ПІІ та ВВП, що є поширеною проблемою в макроекономічних дослідженнях. Однак необхідно враховувати обмеження цих підходів під час війни: структурні зміни в економіці, значні екзогенні шоки та перебої в публікації статистичних даних знижують стабільність регресійних оцінок і можуть спотворювати виявлені зв'язки. Тому результати кількісного аналізу слід інтерпретувати як асоціативні, а не як основу для причинно-наслідкових висновків.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

2.1. Аналіз динаміки та структури іноземних інвестицій в національну економіку

У нестабільному економічному середовищі іноземні інвестиції є важливим показником довіри до національної економіки. Аналіз їх динаміки та структури уможлиблює оцінити привабливість України для інвесторів, виявити ключові коливання в обсягах надходжень та визначити рушійні фактори інвестиційної активності. У таблиці 2.1 наведено динаміку надходження прямих іноземних інвестицій в Україну з 1992 по 2024 рік.

Таблиця 2.1 – Обсяги надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну за 1992-2024 роки

Рік	Іноземні інвестиції, млн. \$
1992	200
1993	200
1994	159
1995	267
1996	521
1997	623
1998	743
1999	496
2000	595
2001	792
2002	693
2003	1424
2004	1715
2005	7808
2006	5604
2007	10193
2008	10700
2009	4769

Продовження таблиці 2.1

2010	6451
2011	7207
2012	8175
2013	4509
2014	847
2015	-198
2016	4128
2017	3680
2018	4975
2019	5796
2020	304
2021	7954
2022	221
2023	4572
2024	4018

Джерело: розроблено автором за даними [19]

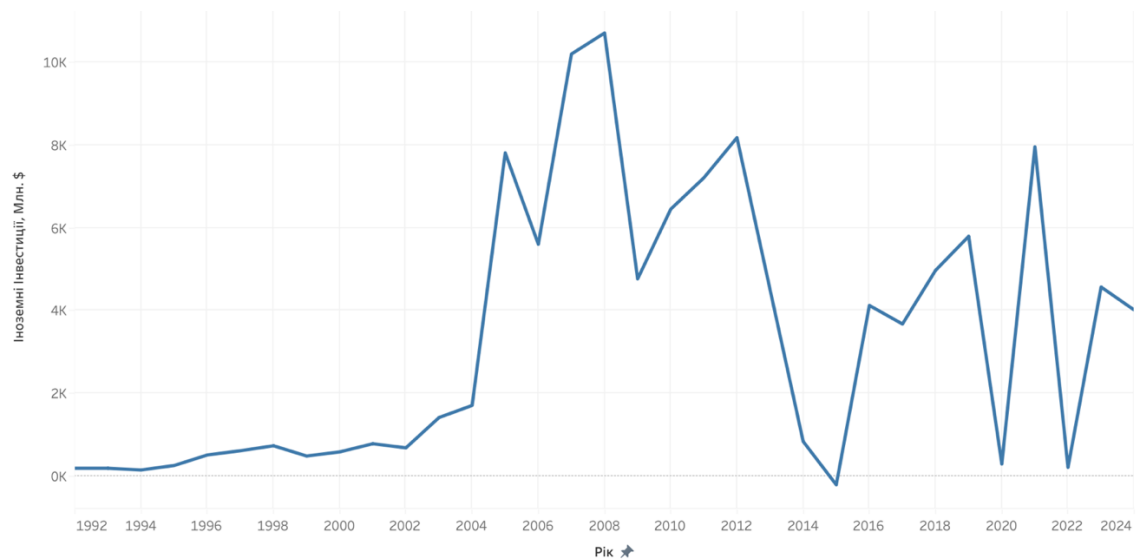

Рисунок 2.1 – Динаміка прямих іноземних інвестицій за 1992-2024 роки

Джерело: розроблено автором за даними [19]

На рисунку 2.1 показано динаміку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну за період 1992–2024 років.

У 1990-х роках обсяг залучених інвестицій був незначним, що можна пояснити процесами економічної трансформації та низькою інвестиційною привабливістю

країни. З початку 2000-х років іноземний капітал демонстрував стрімке зростання, досягнувши свого піку у 2007–2008 роках, періоді економічного зростання. Ці роки характеризуються сприятливою макроекономічною кон'юктурою, відносною політичною стабільністю та активною інтеграцією України у світові економічні процеси. Зокрема, напередодні вступу до Світової організації торгівлі (СОТ) спостерігалось зростання довіри іноземних інвесторів. Таким чином, 2007 рік можна вважати періодом пікового інтересу іноземних інвесторів до української економіки.

Після 2008 року інвестиційні потоки різко скоротилися внаслідок світової фінансової кризи, після цього динаміка залишалася нестабільною через низку внутрішніх та зовнішніх факторів: політичну кризу 2014 року, військові операції на сході країни, пандемію COVID-19 та повномасштабну війну, що розпочалася у 2022 році.

Мінімальне значення -198 млн. дол. США у 2015 році означає чистий відтік капіталу з національної економіки. Така ситуація відображала наслідки глибокої макроекономічної та політичної кризи, спричиненої збройним конфліктом на сході України, анексією Криму, різким падінням ВВП і девальвацією національної валюти. В умовах високих ризиків іноземні інвестори масово скорочували свою присутність, виводячи капітал або ліквідуючи бізнеси. Негативне сальдо інвестиційних потоків у 2015 році свідчить про втрату довіри до інвестиційного середовища та зниження ролі іноземних інвестицій як стабілізуючого фактора в економіці України.

Значне скорочення залучення іноземних інвестицій помітне у 2022 році у зв'язку з повномасштабним вторгненням, проте вже у 2023-2024 роках спостерігається поступове відновлення інвестиційної активності.

Коливання, що спостерігаються в динаміці прямих іноземних інвестицій в Україні, є результатом системних макроекономічних та політичних факторів. Зокрема, різке скорочення обсягів ПІІ в періоди кризи пояснюється зростанням інвестиційних ризиків, погіршенням інституційної бази та зниженням довіри іноземних інвесторів. І навпаки, періоди відновлення інвестицій збігаються зі

стабілізацією макроекономічної ситуації та покращенням бізнес-клімату. Тому динаміка прямих іноземних інвестицій в Україні дуже чутлива до зовнішніх потрясінь та внутрішніх структурних змін.

Отже, динаміка ПІІ в Україні характеризуються значною нестабільністю та нерівномірністю розподілу у часі. Це свідчить про залежність інвестиційного процесу від зовнішніх факторів і макроекономічних коливань, а також про потребу в зміцненні інвестиційного середовища для підвищення прогнозованості притоку капіталу.

Для більш детального розуміння структури іноземного інвестування в українську економіку доцільно розглянути як географічний розподіл країн-донорів, так і регіональну концентрацію залучених коштів.

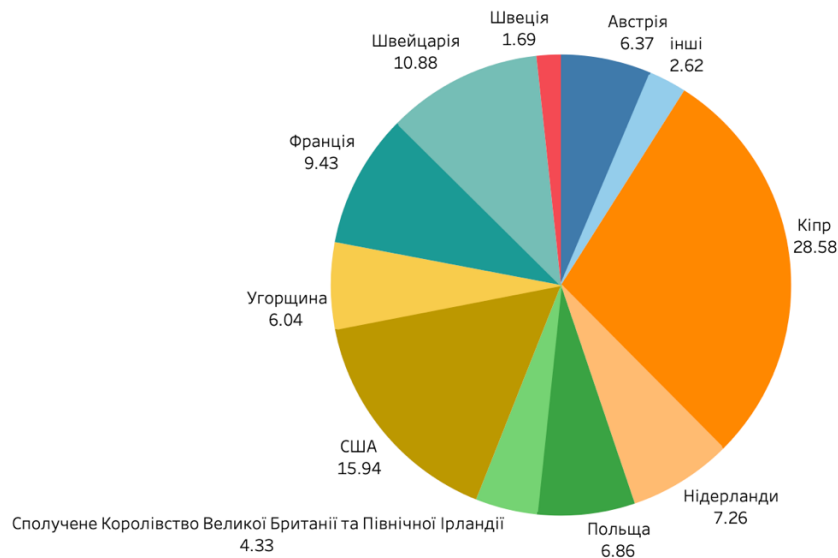

Рисунок 2.2 – Топ 10 країн-донорів іноземних інвестицій в Україну за 2025 рік

Джерело: розроблено автором за даними [20]

Згідно з даними, представленими на рисунку 2.2, Кіпр займає найбільшу частку серед країн-інвесторів, маючи 28,58% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій. Така висока частка пояснюється тим, що багато українських компаній регулярно реєструють свої холдингові структури на Кіпрі через сприятливі податкові умови, після чого реінвестують свої кошти в Україну. Фактично, значна частина цих інвестицій являє собою повернення українського капіталу, а не справжнє залучення іноземного капіталу. Сполучені Штати посідають друге місце з часткою 15,94%, що

відображає зростаючий інтерес американських інвесторів до України, особливо в контексті міжнародної підтримки та перспектив післявоєнного відновлення країни. Серед європейських країн виділяються Швейцарія (10,88%), Франція (9,43%), Нідерланди (7,26%), Польща (6,86%), Угорщина (6,04%) та Австрія (6,37%). На Велику Британію припадає 4,33% інвестицій, Швецію – 1,69%, а інші країни – 2,62%.

Отже, можна зробити висновок, що в географічній структурі прямих іноземних інвестицій переважає європейський капітал, що цілком логічно, враховуючи орієнтацію розвитку України на європейську інтеграцію та її географічну близькість до країн Європейського Союзу. Водночас, збереження значної частки кіпрських інвестицій свідчить про те, що питання офшоризації українського бізнесу залишається актуальним.

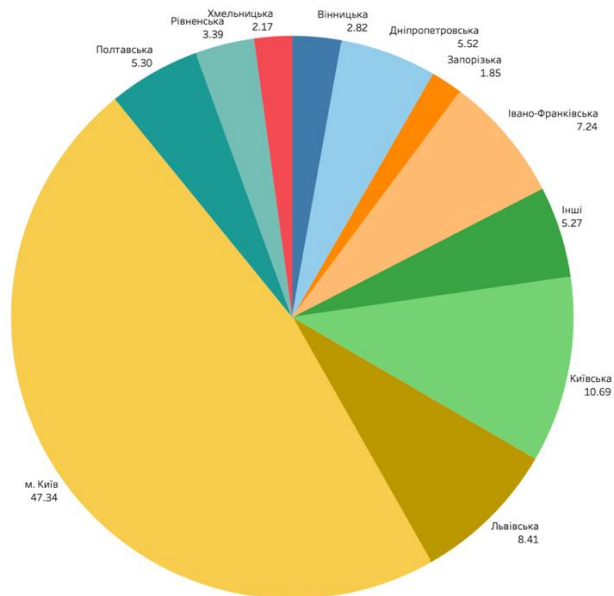

Рисунок 2.3 – Регіональна структура прямих іноземних інвестицій в Україні в 2025 році

Джерело: розроблено автором за даними [20]

Аналіз регіональної структури ПІІ, показаний на рисунку 2.3. Слід зазначити, що показники наведено без урахування тимчасово окупованих територій. Дані чітко демонструють надзвичайно високу концентрацію іноземного капіталу в столиці. Місто Київ залучає 47,34% усіх ПІІ в країні, майже половину від загального обсягу.

Це можна пояснити наявністю штаб-квартир найбільших компаній, розвиненою інфраструктурою та високим попитом на кваліфікованих працівників у Києві. Київська область посідає друге місце з часткою 10,69%. Львівська область посідає третє місце з 8,41%, що можна пояснити її географічним розташуванням поблизу зовнішніх кордонів ЄС, відносною стабільністю безпеки під час війни та активним розвитком ІТ-сектору та логістичної інфраструктури в регіоні. Далі йдуть Івано-Франківська область (7,24%), потім Дніпропетровська область (5,52%), решта регіонів (5,27%) та Хмельницька область (2,17%).

Таким чином, регіональний розподіл прямих іноземних інвестицій в Україні є вкрай нерівномірним і вимагає адаптованої державної політики, спрямованої на створення привабливих умов для іноземних інвесторів у всіх регіонах країни, а не лише у столиці. На особливу увагу заслуговують регіони, які постраждали від російської агресії та потребують значних інвестицій для відновлення свого економічного потенціалу.

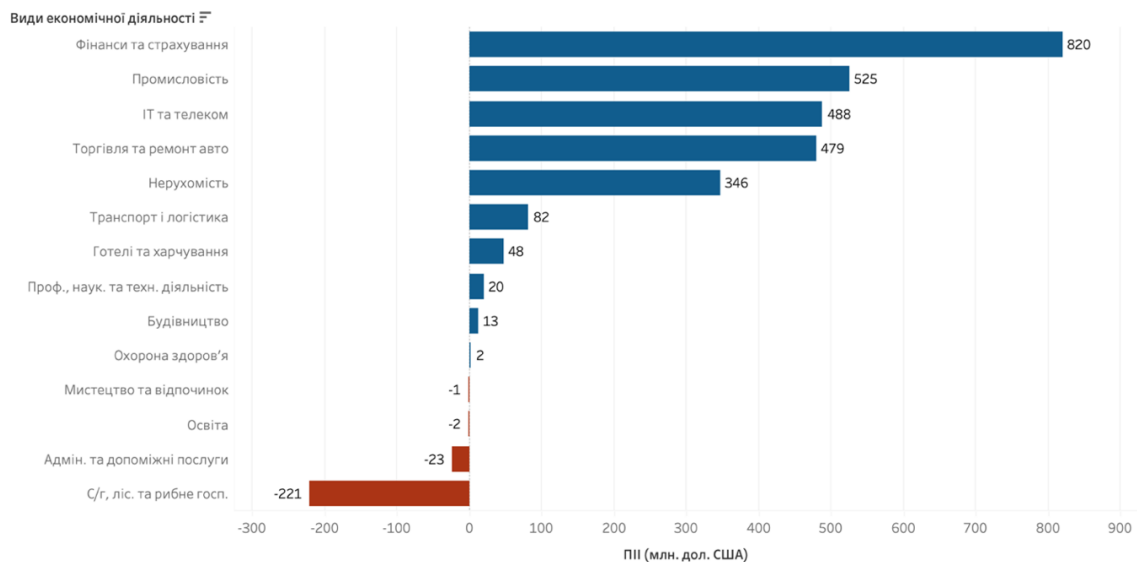

Рисунок 2.4 – Прямі іноземні інвестиції за видами економічної діяльності в Україні, 2025 р

Джерело: розроблено автором за даними [20]

Для комплексного аналізу структури прямих іноземних інвестицій в Україну доцільно дослідити їх розподіл за секторами економіки, як показано на рисунку 2.4.

Отримані дані показують, що фінансовий та страховий сектор був найпривабливішим для іноземних інвесторів у 2025 році, залучивши 820 мільйонів доларів США. Це пояснюється тим, що фінансовий сектор традиційно пропонує високу прибутковість та відносно швидку оборотність капіталу.

На другому місці знаходиться промисловість з 525 мільйонами доларів США, що демонструє інтерес іноземних партнерів до виробничого потенціалу України, навіть у нинішніх умовах війни.

Інвестиції в інформаційні технології та телекомунікації (488 мільйонів доларів США) також є значними та відображають швидкий розвиток цифрової економіки України та її міжнародне визнання як потужного технологічного центру. Сектор оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів залучив 479 мільйонів доларів США, а сектор операції з нерухомим майном – 346 мільйонів доларів США.

Значно нижчі рівні прямих іноземних інвестицій були зафіксовані в секторі транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (82 мільйони доларів), секторі тимчасове розміщування й організація харчування (48 мільйонів доларів), секторі професійна, наукова та технічна діяльність (20 мільйонів доларів), будівельному секторі (13 мільйонів доларів) та секторі охорони здоров'я (2 мільйони доларів).

Особливої уваги заслуговують сектори з негативними показниками ПІІ, що свідчать про чистий відтік іноземного капіталу з відповідних секторів економіки. Зафіксовано відтік у розмірі 1 мільйона доларів у секторі мистецтва та відпочинку, 2 мільйони доларів у секторі освіти та 23 мільйони доларів у секторі діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування. Ситуація особливо критична в секторі сільського лісового та рибного господарства, де спостерігалось скорочення інвестицій у розмірі 221 мільйона доларів. Це викликає занепокоєння, особливо враховуючи традиційно високий експортний потенціал українського сільськогосподарського сектору. Такий відтік капіталу може бути пов'язаний з

військовими ризиками, виснаженням мінеральних ресурсів на сільськогосподарських угіддях та загальною нестабільністю сектору.

Таким чином, секторальна структура прямих іноземних інвестицій в Україні є дуже нерівномірною. Лівова частка зосереджена у фінансовому, промисловому та інформаційно-технологічному секторах, тоді як важливі для суспільства сектори, такі як охорона здоров'я, освіта та будівництво, значною мірою ігноруються іноземними інвесторами. Це підкреслює необхідність створення ефективних державних механізмів для заохочення інвестицій у пріоритетні сфери для відновлення країни.

2.2. Кількісна оцінка впливу іноземних інвестицій на ВВП

Аналіз динаміки та структури прямих іноземних інвестицій, дозволив визначити основні тенденції інвестиційних процесів в Україні. Однак для більш повного розуміння ролі іноземного капіталу в економічному розвитку країни необхідно оцінити його кількісний вплив на ключові макроекономічні показники.

Використання простої однофакторної моделі для визначення основного зв'язку між прямими іноземними інвестиціями та економічним зростанням дозволяє виділити вплив ключової змінної та оцінити загальний напрямок і силу зв'язку без урахування інших факторів.

Для кількісної оцінки зв'язку між обсягом прямих іноземних інвестицій та економічним зростанням в Україні було проведено кореляційно-регресійний аналіз з використанням даних з 1992 по 2024 рік. Коефіцієнт кореляції Пірсона становить 0,561, що свідчить про наявність прямого та помірного зв'язку між досліджуваними показниками та обґрунтовує доцільність побудови регресійної моделі, у якій залежною змінною є темпи зростання ВВП (%), а незалежною змінною – частка ПІІ у ВВП (%). Використання відносних показників замість номінальних значень усуває вплив інфляції та забезпечує порівнянність даних у часі. Побудована модель має такий вигляд:

$$ВВП_t = \beta_0 + \beta_1 * ПП_t$$

де $ВВП_t$ – темпи зростання ВВП у році t ;

$ПП_t$ – прямі іноземні інвестиції (% ВВП).

Результати регресійного аналізу наведено в таблиці 2.2, а графічну інтерпретацію – на рисунку 2.5.

Таблиця 2.2 – Основні результати регресії

Показник	Коефіцієнт	t-статистика	p-value
Константа	-8,197	-3,590	0,001
ПП	2,536	3,770	0,0007
R ²	0,314		
Скоригований R ²	0,292		
F-статистика	14,214		0,0007

Джерело: розроблено автором за даними [19]

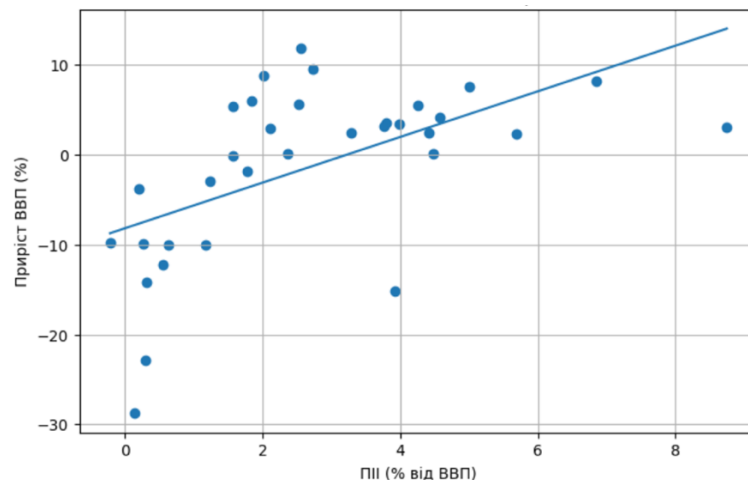

Рисунок 2.5 – Зв'язок між часткою ПП у ВВП та темпом приросту ВВП України за 1992-2024 роки

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Коефіцієнт при змінній Прямі іноземні інвестиції становить 2,536 і є статистично значущим $p\text{-value}=0,0007$. Це підтверджує позитивний зв'язок між часткою прямих іноземних інвестицій та економічним зростанням. Збільшення частки ПП у ВВП на один процентний пункт, асоціюється зі збільшенням ВВП приблизно на 2,5 відсоткових пункти.

Коефіцієнт детермінації $R^2=0,314$ показує, що приблизно 31,4% коливань зростання ВВП пояснюються змінами частки ПІІ. Цей результат узгоджується з очікуваннями щодо простої однофакторної моделі, оскільки на економічне зростання впливає багато факторів, які не враховуються в цій моделі.

Крім того, значення статистики Дарбіна-Уотсона ($DW = 1,508$) свідчить про слабку позитивну автокореляцію залишків, що типово для часових рядів макроекономічних показників.

Додатково перевірено гіпотезу відкладеного впливу прямих іноземних інвестицій на економічне зростання, для цього було проведено серію регресійних аналізів методом найменших квадратів. Цей підхід уможлиблює оцінити, чи проявляється інвестиційний ефект із часовим лагом, що є поширеною практикою в макроекономічних дослідженнях.

Було побудовано три лінійні регресійні моделі, де залежна змінна – річне зростання ВВП (у %), а незалежна змінна – обсяг прямих іноземних інвестицій як частка ВВП, з лагом 1, 2 та 3 роки. Використання лагових змінних є економічно виправданим, так як інвестиції не мають негайного впливу, а спочатку служать розвитку інфраструктури, придбанню обладнання та розширенню виробничих потужностей, і лише пізніше відображаються в показниках ВВП.

Таблиця 2.3 – Основні результати регресій з лаговими змінними

Лаг	Коефіцієнт при ПІІ	p-value	R^2
1 рік	0,876	0,283	0,038
2 роки	0,991	0,216	0,052
3 роки	-0,359	0,637	0,008

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Жодна з побудованих моделей не демонструє статистично значущого зв'язку між ПІІ та зростанням ВВП: p-value значно перевищують звичайний поріг значущості $\alpha = 0,05$ у всіх трьох випадках. R^2 надзвичайно низький у всіх моделях – від 0,008 до 0,052. Відсутність статистично значущого зв'язку пов'язана з специфічними характеристиками досліджуваних часових рядів. Це може свідчити про те, що вплив

ПП є переважно короткостроковим або нестабільним у часі. Крім того, отримані результати можуть бути наслідком структурних змін в українській економіці та високої волатильності макроекономічних показників.

Отже, гіпотеза про те, що вплив прямих іноземних інвестицій на ВВП України проявляється із запізненням у 1, 2 або 3 роки, не знайшла статистичного підтвердження.

Отриманий результат не свідчить про відсутність інвестиційного ефекту, а радше підтверджує, що в Україні вплив структурних шоків на динаміку ВВП значно перевищує інвестиційний канал, що унеможлиблює статистичну ідентифікацію відкладеного ефекту прямих іноземних інвестицій у короткому часовому ряді.

Для дослідження потенційної проблеми ендогенності між прямими іноземними інвестиціями та ВВП було застосовано метод інструментальних змінних IV-2SLS з використанням лагового значення ПП як інструменту. Результати підтвердили позитивний зв'язок між досліджуваними показниками, а коефіцієнт детермінації зменшився до 0,277 порівняно з OLS-моделлю, що є типовим для методу інструментальних змінних. Це свідчить про те, що частина зв'язку, що спостерігається в базовій моделі, може бути зумовлена зворотним причинно-наслідковим зв'язком між ВВП та ПП. Таким чином, проблема ендогенності залишається обмеженням моделі, яке необхідно враховувати під час інтерпретації результатів.

Для дослідження часового зв'язку між ПП та економічним зростанням було проведено тест на причинність Грейнджера. Його принцип полягає в тому, що якщо минулі значення ПП прогнозують майбутні темпи зростання ВВП, то ПП передують зростанню. Тест також виконується у зворотному порядку, щоб визначити, чи є економічне зростання основним рушієм залучення іноземного капіталу.

Стаціонарність часового ряду є необхідною умовою для правильного застосування тесту Грейнджера. Стаціонарний ряд коливається навколо певного середнього значення без довгострокової тенденції до зростання або спаду. Застосування тесту Грейнджера до нестаціонарного ряду може призвести до

помилкових результатів. Для перевірки стаціонарності було використано розширений тест Дікі-Фуллера (ADF). Результати представлені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Результати тесту Дікі-Фуллера на стаціонарність

Змінна	ADF-статистика	p-value	Критичне значення	Висновок
ППІ(%ВВП)	-2,0630	0,2596	-2,9605	Нестационарний
Темп зростання ВВП	-3,8584	0,0024	-2,9572	Стаціонарний
ППІ (після диференціювання)	-9,8615	0,0000		Стаціонарний
ВВП (після диференціювання)	-5,2798	0,0000		Стаціонарний

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Темпи зростання ВВП виявилися стаціонарними $p = 0,0024$, на відміну від ряду прямих іноземних інвестицій $p = 0,2596$. Це можна пояснити довгостроковою тенденцією зростання інвестицій до 2008 року, після чого відбулося різке зниження. Щоб виправити цю проблему, два ряди були диференційовані, тобто замість абсолютних значень використовувалися їхні річні зміни. Після диференціації обидва ряди стали стаціонарними $p < 0,0001$, що підтверджує валідність подальшого проведення тесту Грейнджера. Результати тесту представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Результати тесту Грейнджера

Напрямок причинності	Лаг	F-статистика	p-value	Висновок
ППІ → ВВП	1	1,2064	0,2814	Не підтверджено
ППІ → ВВП	2	0,5946	0,5594	Не підтверджено
ППІ → ВВП	3	0,6932	0,5660	Не підтверджено
ВВП → ППІ	1	0,7486	0,3943	Не підтверджено
ВВП → ППІ	2	0,3684	0,6955	Не підтверджено
ВВП → ППІ	3	0,4810	0,6988	Не підтверджено

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Як показано в таблиці 2.5, тест не підтвердив причинно-наслідковий зв'язок у жодному напрямі для жодного з трьох часових лагів. p -значення постійно перевищувало рівень значущості 0,05. Цей результат узгоджується з висновками лагових регресій (таблиця 2.3) і може бути пояснений тими ж структурними шоками,

що відбулися протягом досліджуваного періоду, таких як світова фінансова криза 2008 року, військовий конфлікт з 2014 року та масштабне вторгнення у 2022 році. Ці фактори могли порушити динаміку інвестиційних потоків та економічного зростання, що ускладнило б визначення стабільного причинно-наслідкового зв'язку між змінними.

Таким чином, відсутність причинно-наслідкового зв'язку за Грейнджером не спростовує позитивного зв'язку між прямими іноземними інвестиціями та економічним зростанням, виявленого в OLS-моделі, а лише свідчить про те, що часті економічні потрясіння в Україні не дають можливості чітко визначити, що є первинним – інвестиції чи зростання.

Для підвищення пояснювальної сили моделі було побудовано багатофакторну регресійну модель. Залежною змінною є темпи зростання реального ВВП (%). Пояснювальні змінні включають:

1. обсяг ПІІ (у % ВВП),
2. індекс споживчих цін (ІСЦ), який відображає макроекономічну стабільність та впливає на реальну прибутковість інвестицій,
3. зовнішня торгівля, яка характеризує ступінь інтеграції країни у світову економіку;
4. фіктивну змінну криза, яка враховує вплив екзогенних шоків (2014, 2022), що суттєво вплинули на динаміку ВВП.

Фіктивна змінна криза відіграє ключову роль у моделі, оскільки вона уможливорює враховувати структурні зміни в економіці України. Її включення є важливим, оскільки без урахування цих шоків оцінка впливу прямих іноземних інвестицій буде спотвореною.

Щоб частково врахувати потенційну ендогенність ПІІ як інструментальної змінної в оцінці 2SLS, було використано її лагове значення.

Загальний вигляд багатофакторної моделі:

$$\text{ВВП}_t = \beta_0 + \beta_1 * \text{ПІІ}_t + \beta_2 * \text{ІСЦ} + \beta_3 * \text{Зовнішня торгівля} + \beta_4 * \text{Криза} + \varepsilon$$

$de\ BBP_t$ – темпи зростання ВВП у році t ;

$ПП_t$ – прямі іноземні інвестиції (% ВВП);

$ІСЦ$ – інфляція (CPI);

Зовнішня торгівля – зовнішня торгівля (% ВВП);

$Криза_t$ – фіктивна змінна кризових років (2014, 2022);

β_0 – константа (базовий рівень зростання);

β_1 – β_4 – вплив кожного фактора;

ε – випадкова похибка.

Таблиця 2.6 – Результати багатфакторної регресії

Змінна	OLS коефіцієнт	OLS p-value	2SLS коефіцієнт	2SLS p-value
Константа	-24,266	0,060	-12,882	0,310
ПП(%ВВП)	1,589	0,022	0,307	0,824
Інфляція	-0,001	0,583	-0,027	0,007
Зовнішня торгівля(%ВВП)	0,215	0,105	0,149	0,215
Фіктивна змінна кризових років	-15,939	0,006	-20,276	0,002
R^2	0,54		0,613	
Скоригований R^2	0,471		0,554	

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Модель OLS пояснює 54% варіації темпів зростання реального ВВП (скоригований $R^2 = 0,471$), що являє собою значне покращення пояснювальної сили порівняно з однофакторною моделлю. ПП є статистично значущими на рівні 5% p -value=0,022, тому збільшення їх частки на 1% пов'язане з прискоренням економічного зростання приблизно на 1,6%. Водночас, у моделі 2SLS коефіцієнт ПП падає до 0,307 та втрачає свою статистичну значущість, що свідчить про відсутність підтвердженого причинно-наслідкового впливу ПП на економічне зростання після врахування проблеми ендогенності.

Коефіцієнт інфляції в моделі 2SLS становить -0,027, а p -value=0,007. Це значення є статистично значущим і вказує на негативний вплив інфляції. Збільшення інфляції на 1% асоціюється зі зниженням темпів економічного зростання приблизно на 0,03%. Однак у моделі OLS цей ефект не є суттєвим.

Коефіцієнт при показнику зовнішня торгівля має додатний знак в обох моделях (0,215 в моделі OLS та 0,149 в моделі 2SLS). Це свідчить про потенційний позитивний зв'язок відкритості економіки з темпами економічного зростання. Однак, через відсутність статистичної значущості, неможливо зробити остаточний висновок.

Фіктивна змінна, пов'язана з періодами кризи, є статистично значущою в обох моделях (коефіцієнт -15,939; p -value = 0,006 в моделі OLS та коефіцієнт -20,276; p -value = 0,002 в моделі 2SLS). Це підтверджує значний негативний вплив кризи на економічну динаміку України.

Загалом, результати показують, що спочатку спостережуваний позитивний вплив прямих іноземних інвестицій на ВВП є нестійким і зникає після врахування ендогенності. Це узгоджується з результатами тесту Грейнджера та остаточно не встановлює причинно-наслідковий зв'язок.

Діагностичні тести підтверджують коректність моделі: відсутність мультиколінеарності $VIF < 2$ та автокореляція залишків залишаються в допустимих межах, коефіцієнт Durbin-Watson = 1,602.

В однофакторній регресійній моделі R^2 становить 0,312, що вказує на обмежений вплив прямих іноземних інвестицій на економічне зростання. У багатфакторній моделі OLS R^2 зростає до 0,540, демонструючи покращення якості моделі завдяки включенню додаткових змінних. У багатфакторній моделі 2SLS R^2 становить 0,613, однак цей результат не можна безпосередньо порівняти з результатом моделі найменших квадратів через використання інструментально оцінених значень для змінних. Загалом, результати показують, що розширення моделі збільшує її пояснювальну силу.

Отримані результати не встановлюють чіткого причинно-наслідкового зв'язку між ПІІ та економічним зростанням, але вони вказують на існування позитивної та стабільної статистичної кореляції.

Результати проведеного економетричного аналізу свідчать про наявність позитивного статистичного зв'язку між прямими іноземними інвестиціями та ВВП,

однак не підтверджують існування стійкого причинно-наслідкового впливу. Отримані результати вказують на складний та взаємозалежний характер взаємодії між змінними, що обумовлює необхідність обережної інтерпретації оцінок та врахування ширшого макроекономічного контексту.

2.3. Аналіз факторів впливу на динаміку іноземних інвестицій в національну економіку

У дослідженні було встановлено, що динаміка прямих іноземних інвестицій в Україні – нестабільна та характеризується значними коливаннями з часом. Періоди зростання змінюються різкими спадами, що підкреслює залежність інвестиційних процесів від різних внутрішніх та зовнішніх факторів.

Ця нестабільність зумовлена впливом кількох факторів. Важливу роль відіграють як макроекономічні показники, так і інституційні, такі як рівень корупції, якість державного управління та захист прав власності. Крім того, значний вплив мають зовнішні фактори, включаючи економічні кризи та військово-політичну ситуацію в країні. Тому, щоб пояснити спостережувані тенденції, необхідно проаналізувати фактори, що впливають на динаміку іноземних інвестицій в Україні.

В Україні нестабільність макроекономічних показників суттєво впливає на динаміку прямих іноземних інвестицій. Періоди економічного зростання супроводжувалися збільшенням обсягів ПІП, тоді як кризи, особливо у 2008-2009 роках, після 2014 року та під час збройного конфлікту, призвели до різкого спаду. Висока інфляція та сильні коливання обмінного курсу знижують передбачуваність економічного середовища та збільшують ризики для іноземних інвесторів. Макроекономічна нестабільність перешкоджає довгостроковим інвестиціям та зменшує привабливість України для інвесторів.

Зовнішні фактори значно впливають на залучення інвестицій, зокрема геополітична нестабільність та повномасштабне вторгнення у 2022 році. Вони

спричинили зростання ризиків безпеки, пошкодження інфраструктури та загальну невизначеність. Це призвело до різкого скорочення прямих іноземних інвестицій. Водночас міжнародна підтримка України частково пом'якшує негативний вплив повномасштабного вторгнення та сприяє підтримці макрофінансової стабільності. Це створює сприятливі умови для майбутнього відновлення інвестиційної активності.

Окрім макроекономічних факторів, важливу роль у формуванні інвестиційного клімату відіграють інституційні фактори. Однак їх інтеграція в економетричні моделі в розділі 2.2 була обмеженою через недостатність даних та неповні відповідні статистичні ряди. Тому доцільно окремо дослідити їхній вплив за допомогою кореляційного аналізу.

В Україні до основних інституційних бар'єрів належать слабкість правової системи, недостатній рівень захисту прав власності, високий рівень корупції, а також складність і непередбачуваність регуляторного середовища.

Нестабільність у регулюванні бізнесу та неефективність державного управління збільшують ризики для інвесторів та зменшують їхні стимули до довгострокових інвестицій. Верховенство права є особливо важливим фактором, оскільки воно визначає здатність захищати інтереси інвесторів та забезпечувати дотримання договірних зобов'язань.

Крім того, корупція має значні негативні наслідки, збільшуючи транзакційні витрати для бізнесу та знижуючи прозорість в економічному середовищі. За даними Transparency International Corruption Perceptions Index 2024 Україна отримала 35 балів зі 100 та посіла 105 місце серед 180 країн світу. Попри певний прогрес у сфері антикорупційних реформ, показник розташований значно нижче середнього рівня ЄС, що свідчить про все ще високі ризики корупції у ключових державних інститутах [21].

Ці фактори разом утворюють сукупність інституційних обмежень, що перешкоджають надходженню іноземного капіталу в Україну [22, с.103].

Для кількісної оцінки впливу інституційних факторів на обсяг прямих іноземних інвестицій доцільно провести кореляційний аналіз відповідних показників.

Таблиця 2.7 – Кореляція між ПІІ та інституційними показниками

Показник	Кореляція з ПІІ
Право голосу та підзвітність	0,43
Політична стабільність	0,38
Якість регуляторної політики	0,10
Індекс верховенства права	0,50
Контроль за корупцією	0,27

Джерело: розроблено автором за даними [19]

Результати кореляційного аналізу між ПІІ та інституційними показниками за 1996-2023 роки показують, що інституційні фактори мають різний вплив на обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну. Найсильніша кореляція виявлена з показником верховенства права $r = 0,50$, що підкреслює важливість ефективної правової системи для інвесторів. Показники право голосу та підзвітності $r = 0,43$ та політичної стабільності $r = 0,38$ демонструють помірну кореляцію. Натомість, антикорупційні заходи $r = 0,27$ мають менший зв'язок.

Якість регуляторної політики демонструє кореляцію, близьку до нуля $r = 0,10$, що свідчить про відсутність статистично значущого зв'язку з обсягом прямих іноземних інвестицій. Це можна пояснити тим, що якість регуляторної політики в Україні залишалася відносно стабільною протягом досліджуваного періоду та не демонструвала достатніх коливань, щоб продемонструвати зв'язок з інвестиційними потоками.

Загалом, ці результати підтверджують, що інституції, пов'язані з правовим середовищем та політичною стабільністю, є важливими для залучення іноземних інвестицій. Однак вони лише відображають існування статистичної кореляції між показниками.

У Звіті OECD Economic Surveys: Ukraine (2025) наголошується, що покращення бізнес-клімату є важливим для відновлення української економіки та стимулювання інвестицій. Це передбачає зміцнення верховенства права, зменшення регуляторного навантаження та сприяння конкуренції. Ця позиція підкреслює, що саме регуляторна непередбачуваність, складність процедур та слабкість правозастосування формують

один із найсерйозніших інституційних бар'єрів для іноземних інвесторів в Україні [23, с.9].

Крім того, стан інвестиційного клімату в Україні можна оцінити за допомогою Індексу інвестиційної привабливості, розрахованого Європейською бізнес-асоціацією. Індекс вимірюється за 5-бальною шкалою. Показники вище 4 вважаються позитивними, 3 – нейтральний показник, а показники нижче 3 – негативні. В останні роки значення індексу для України коливалося між 2,4 та 3,0 балами. У 2025 році він становить 2,7 [24].

Низькі значення індексу можна пояснити такими факторами, як поширена корупція, законодавча нестабільність, складні регуляторні процедури та загальні ризики, пов'язані з військово-політичною ситуацією. Результати Індексу інвестиційної привабливості, таким чином, підтверджують висновки щодо існування значних інституційних бар'єрів для залучення іноземних інвестицій в Україну.

Динаміка ПП в Україні визначається взаємодією макроекономічних та інституційних факторів. Макроекономічна нестабільність посилює невизначеність та скорочує горизонт інвестиційного планування, тоді як слабка інституційна база збільшує транзакційні витрати та підриває довіру до верховенства права. Кореляційний аналіз підтвердив, що показник верховенства права демонструє найсильнішу кореляцію з обсягом ПП. Індекс інвестиційної привабливості ЄБА за 2025 рік – лише 2,7 бала з 5 – відображає збереження значних структурних бар'єрів. Подолання цих обмежень вимагає комплексного підходу, що включає як макроекономічну стабілізацію, так і вдосконалення інституційного середовища.

РОЗДІЛ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

3.1. Правове та інституційне забезпечення інвестиційної привабливості України

Нормативно-правова база, що регулює інвестиційну діяльність в Україні, складається з низки законів, що встановлюють правила входу та діяльності іноземного капіталу. Її основу становлять закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про інститути спільного інвестування», «Про державно-приватне партнерство», «Про індустріальні парки» та «Про підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями». Ці акти встановлюють гарантії прав інвесторів, визначають умови допуску іноземного капіталу, механізми державної підтримки, інструменти партнерства між державою та бізнесом, а також режими функціонування спеціальних інвестиційних територій. У поєднанні з податковими, адміністративними та інфраструктурними стимулами саме законодавча база формує інституційне середовище, у межах якого ухвалюються інвестиційні рішення.

Таблиця 3.1 – Нормативно-правові акти, які регулюють інвестиційну діяльність в Україні

Закон України «Про інвестиційну діяльність»	Визначає правові, економічні та соціальні засади інвестиційної діяльності, встановлює гарантії захисту інвесторів та загальні правила реалізації інвестиційних проєктів в Україні.
Закон України «Про режим іноземного інвестування»	Регулює порядок здійснення іноземних інвестицій в Україні, гарантує захист від незаконної експропріації, право на репатріацію прибутку та створює правові умови для діяльності іноземних інвесторів.

Продовження таблиці 3.1

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»	Встановлює правові принципи міжнародної економічної діяльності, регулює умови торгівлі, інвестиційного співробітництва та захисту інтересів суб'єктів ЗЕД на міжнародних ринках.
Закон України «Про інститути спільного інвестування»	Визначає правові засади створення та діяльності інститутів спільного інвестування, які акумулюють капітал інвесторів для фінансування проєктів та розвитку ринку капіталу.
Закон України «Про державно-приватне партнерство»	Регулює механізми взаємодії держави та приватного сектору у реалізації інфраструктурних та інвестиційних проєктів.
Закон України «Про індустриальні парки»	Створює правові умови для формування спеціалізованих інвестиційних майданчиків із податковими та інфраструктурними стимулами
Закон України «Про підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями»	Передбачає систему стимулів для великомасштабних інвестпроєктів (від 12 млн євро), включаючи податкові пільги, компенсацію витрат, адміністративний супровід та гарантії стабільності умов діяльності на строк до 15 років.

Джерело: розроблено автором за даними [1,25,26,27,28,29,30]

Незважаючи на комплексну правову базу, її практична ефективність обмежена кількома системними проблемами. Основна проблема полягає в слабкості застосування законів. Закони часто погано впроваджуються через недостатню незалежності судової влади та корупцію в державних установах. Це спостереження підтверджується результатами кореляційного аналізу, представленого в розділі 2, де показник верховенства права демонструє найсильнішу кореляцію з обсягом прямих іноземних інвестицій. Ще однією перешкодою є частота змін у регуляторному середовищі, що знижує передбачуваність бізнес-клімату та ускладнює довгострокове інвестиційне планування. Тому проблема виникає не стільки у відсутності відповідних законів, скільки в недостатній якості їх впровадження.

Кількісне підтвердження цього висновку міститься в результатах кореляційного аналізу. Серед усіх інституційних показників індекс верховенства права демонструє найсильніший зв'язок з обсягом прямих іноземних інвестицій, що підкреслює пріоритет правової реформи як інструменту підвищення інвестиційної привабливості.

UkraineInvest, державне агентство, створене у 2018 році для залучення прямих іноземних інвестицій та підтримки інвесторів, є ключовим компонентом просування інвестицій. За роки діяльності з консультативного органу воно перетворилося на повноцінну державну установу, яка надає конкретну підтримку інвесторам на кожному етапі – від визначення інвестиційних можливостей до вирішення операційних питань у співпраці з державними органами. Ця робота сприяла залученню 2,9 мільярдів доларів США прямих іноземних інвестицій. Серед інструментів варто виділити Інвестиційну карту України, яка містить перелік інвестиційних можливостей за регіонами та секторами, та онлайн-довідник Help-Desk, створений під час воєнного стану, який надає практичну інформацію для бізнесу. Співпраця з Європейською бізнес-асоціацією та Global Business for Ukraine підкреслює інтеграцію UkraineInvest у міжнародну інвестиційну екосистему [31].

Ключовим фактором зростання привабливості України для інвестицій є процес її європейської інтеграції. Завдяки Угоді про асоціацію з ЄС, Україна почала змінювати свої закони, щоб вони відповідали європейським правилам захисту інвесторів та ведення бізнесу. Визначення України як країни-кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 року стало додатковим сигналом для іноземних інвесторів. Узгодження з інституційними стандартами ЄС може значно зменшити регуляторну невизначеність та зміцнити довіру до української правової системи, що є ключовим фактором залучення іноземного капіталу [32, с.171].

Важливим елементом правового захисту іноземних інвесторів також є система міжнародних інвестиційних договорів. Історія цих договорів налічує близько 50 років. За цей час було укладено близько 70 договорів в яких одною зі сторін є Україна. Ці договори визначають на міжнародному рівні зобов'язання держав перед іноземними інвесторами та їхніми інвестиціями, а також механізми вирішення будь-яких спорів, що виникають у зв'язку з цим [33, с. 457].

Один із важливих інструментів формування довіри іноземних інвесторів – інвестиційний арбітраж. Він забезпечує захист їхніх прав у випадку спорів з

державою. Наявність прозорих та передбачуваних процедур вирішення конфліктів створює для інвестора впевненість у тому, що його інвестиції захищені від політичних ризиків та недоброчесних дій органів влади. Довіра іноземних інвесторів значною мірою залежить від того, чи здатна держава виконувати свої міжнародні зобов'язання. Невиконання арбітражних рішень або їх затягування підриває інвестиційний імідж держави [34, с.105].

Україні доцільно зосередитися на розробці заходів щодо зміцнення довіри іноземних інвесторів шляхом удосконалення механізмів інвестиційного арбітражу. Перш за все, важливо забезпечити повне та оперативне виконання рішень, виданих міжнародними арбітражними установами. Як показує міжнародний досвід, будь-яка затримка або відмова у виконанні рішень суттєво шкодить іміджу країни серед інвесторів, тим самим знижуючи їхню готовність до довгострокових інвестицій.

Україна має достатньо розвинену правову базу для захисту іноземних інвесторів, але її практична ефективність обмежена слабкою судовою системою, корупцією та нестабільним регуляторним середовищем. Тому головним викликом залишається не розширення законодавства, а покращення його імплементації та гармонізація інституційних стандартів з вимогами ЄС.

3.2. Обмеження тіньового сектору економіки в забезпеченні інвестиційної привабливості

Тіньова економіка – це форма діяльності, спрямована на приховування результатів економічної діяльності. Її основні характеристики: ухилення від сплати податків, приховування фактичних доходів, виробництво незаконних товарів тощо [35, с.54] .

Тіньова економіка має значні наслідки для фінансової безпеки держави з кількох причин.

1. Оскільки вона традиційно схильна до ухилення від сплати податків, генерується податковий дефіцит у державному бюджеті. Це може призвести до недостатнього фінансування соціальних програм, інфраструктури, охорони здоров'я та інших секторів, тим самим ставить під загрозу економічну стабільність та соціальну рівність.

2. Тіньова економіка може служити платформою для відмивання грошей та фінансування терористичних груп та інших злочинних організацій. Це може становити загрозу національній безпеці та стабільності.

3. Тіньова економіка може конкурувати з легальним бізнесом, спотворюючи конкуренцію та знижуючи ефективність реальної економіки. Це може призвести до посилення нерівності, зменшення інвестицій та підриву економічного розвитку.

4. Розширення тіньової економіки може призвести до послаблення державного контролю та регулювання. Це може створити середовище, що сприяє розвитку інших форм злочинності та корупції, тим самим ставить під загрозу стабільність та безпеку держави [36].

Усі вищезгадані наслідки тіньової економіки безпосередньо впливають на привабливість країни для інвестицій, оскільки іноземні інвестори враховують як фіскальну стабільність і прозорість, так і якість конкурентного середовища під час оцінки ризиків виходу на ринок. Саме ці параметри найбільше спотворюються тіньовою економікою.

Україна належить до країн, де тіньова економіка становить значну частку. У 2021 році, згідно з даними Міністерства економіки України рівень тіньової економіки був 32% від ВВП [37, с.2].

Згідно зі Звітом про глобальну тіньову економіку Ernst & Young за 2025 рік, рівень тіньової економіки в Україні 19,3% ВВП у 2023 році, що свідчить про прогрес у боротьбі з цим явищем. Для порівняння, середня частка тіньової економіки в країнах ЄС значно нижча: наприклад, 6,8% у Німеччині та 9,7% у Польщі [38, с.146].

Однак таке зниження не обов'язково є реальним прогресом у боротьбі з тіньовою економікою. Частково його можна пояснити зниженням загальної економічної активності через повномасштабне вторгнення, міграцію населення та руйнування виробничих потужностей, що об'єктивно одночасно скоротило як формальний, так і тіньовий сектори економіки. А також тому, що значну частину окупованих територій було вилючено з української статистики, що автоматично зменшило базу розрахунку тіньового сектору.

Тіньова економіка безпосередньо шкодить інвестиційній привабливості України. По-перше, це призводить до нерівних умов конкуренції. Компанії, що працюють у тіні, отримують вигоду від зниження витрат через ухилення від сплати податків, що ставить у не вигідне становище легітимні іноземні компанії. По-друге, великий тіньовий сектор сигналізує інвесторам про слабкість державних інституцій, недбалість правоохоронних органів та корупцію – саме ті ризики, які найбільше стримують іноземний капітал. По-третє, податкові втрати, пов'язані з тіньовою економікою, обмежують можливості держави фінансувати інфраструктуру та інші суспільні блага, необхідні для сприятливого бізнес-середовища [39, с.5].

Аналіз основних викликів, що стоять перед інвестиційним кліматом в Україні, виявляє тісний зв'язок з тіньовою економікою. Корупція та слабкі інституції – є одночасно причиною та наслідком тіньової економіки, оскільки ці фактори створюють середовище, що сприяє поширенню тіньової діяльності. Нестабільність податкового законодавства, унеможливорює довгострокове інвестиційне планування та змушує підприємства вдаватися до тіньових схем для мінімізації витрат. Таким чином, тіньова економіка не лише є самотійною перешкодою для іноземних інвесторів, але й посилює наслідки інших негативних факторів, що впливають на інвестиційний клімат, створюючи замкнене коло інституційної слабкості та зниження привабливості країни для інвестицій [39, с.6].

Аналіз визначив три основні напрями для скорочення тіньової економіки в Україні. По-перше, стабілізація податкового законодавства має вирішальне значення,

оскільки непередбачуване податкове середовище є основним фактором, що сприяє зростанню тіньової економіки. По-друге, цифровізація державних послуг та впровадження електронного урядування мінімізує ризик корупції, обмежуючи прямі контакти між бізнесом та державними службовцями. По-третє, посилення прозорості бенефіціарної власності відповідно до стандартів FATF має важливе значення для підтримки міжнародної фінансової допомоги та довіри інвесторів. Впровадження цих заходів узгоджується з результатами аналізу: тіньова економіка є однією з найбільших інституційних перешкод для залучення іноземного капіталу в Україну, тому її зменшення може допомогти покращити інвестиційний клімат та створити сприятливіші умови для іноземних інвесторів.

3.3. Інвестиційні стимули та державні інструменти підтримки залучення іноземних інвестицій

Аналіз правової бази та інституційних перешкод, представлений у попередніх розділах, показав, що підвищення інвестиційної привабливості України вимагає не лише усунення перешкод, а й створення системи стимулювання для залучення іноземного капіталу. Державна політика в цій сфері має поєднувати правові гарантії з конкретними економічними інструментами для пом'якшення підвищених ризиків, пов'язаних з інвестиціями під час війни та післявоєнної відбудови. У цьому контексті доречно розглянути основні напрями державної підтримки іноземних інвестицій в Україні, проілюстровані на рисунку 3.1.

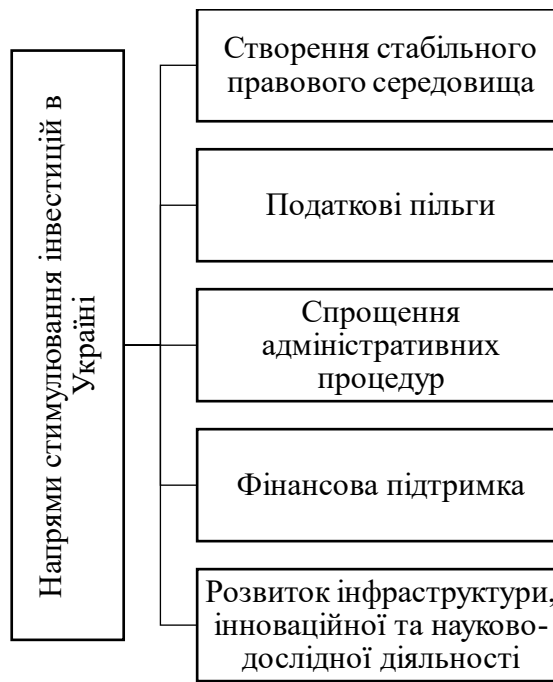

Рисунок 3.1 – Напрями стимулювання інвестицій в Україні

Джерело: розроблено автором за даними [40]

Державна політика залучення іноземних інвестицій в Україні поєднує податкові, фінансові та адміністративні стимули, спрямовані на формування конкурентоспроможного інвестиційного середовища. Одним із ключових напрямів є забезпечення стабільного правового середовища, яке включає гарантії захисту прав інвесторів, прозорість регуляторної політики, передбачуваність змін законодавства. Такі заходи знижують політичні та правові ризики, що традиційно є одним із найважливіших критеріїв для прийняття інвестиційних рішень іноземними компаніями.

Важливим елементом державної політики є також спрощення адміністративних процедур. Йдеться про цифровізацію дозвільних послуг, скорочення бюрократичних бар'єрів, оптимізацію регуляторного навантаження на бізнес та мінімізацію транзакційних витрат, пов'язаних з відкриттям і веденням діяльності в Україні. У результаті прискорюється процес запуску інвестиційних проєктів, підвищується ефективність державних сервісів та зменшується ризик корупції, що позитивно впливає на рішення потенційних іноземних інвесторів.

Суттєве значення має і фінансова підтримка інвестиційної діяльності, яка включає інструменти державного стимулювання великих інвестиційних проєктів, можливість укладання спеціальних інвестиційних договорів, компенсацію частини інвестиційних витрат, розвиток інфраструктури та гарантування стабільності умов діяльності. До цього напрямку також належить співпраця з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк чи Багатостороння агенція з гарантування інвестицій (MIGA), які забезпечують кредитування, гарантії та страхування ризиків, що особливо актуально для іноземних компаній, які розглядають Україну як потенційний ринок або виробничу платформу.

Ще одним стимулом до залучення іноземних інвестицій в Україну можна вважати розвиток інфраструктури, інноваційної та науково-дослідної діяльності. Створення індустріальних і технологічних парків, модернізація логістичної та виробничої інфраструктури, підтримка наукових досліджень і технологічних інновацій створюють передумови для залучення інвестицій у високотехнологічні, експортно орієнтовані й енергоефективні сектори економіки. Інвестори отримують доступ до підготовлених майданчиків, інженерних мереж та інституційної підтримки, що істотно зменшує витрати входу на ринок [40, с.431].

Важливі також податкові стимули, які спрямовані на підвищення економічної привабливості реалізації інвестиційних проєктів. В Україні вони спрямовані на підтримку інвестицій через пільги для індустріальних і технологічних парків. Індустріальні парки – це спеціально підготовлені території з інженерною інфраструктурою, де підприємства можуть розміщувати виробництво на пільгових умовах. Технологічні парки, орієнтовані на інноваційну, науково-дослідну та високотехнологічну діяльність. Найбільш суттєві стимули пов'язані з індустріальними парками: для їхніх учасників передбачено звільнення від податку на прибуток, ПДВ та ввізного мита, що істотно знижує витрати інвесторів. Проте ефективність таких пільг зменшується через нечіткість норм Податкового кодексу та

складні умови застосування. У технологічних парках податкові преференції обмежуються переважно звільненням від ввізного мита, без пільг із ПДВ чи податку на прибуток.

Також в Україні діє спеціальний режим «Дія Сіті», орієнтований на залучення інвестицій у цифрову економіку. Він передбачає пільгові умови оподаткування для ІТ-компаній, зокрема знижену ставку податку на прибуток, спеціальні умови оподаткування винагород фахівців, а також можливість застосування гнучких форм співпраці між компаніями та спеціалістами. Завдяки зниженому податковому навантаженню та стабільним умовам діяльності «Дія Сіті» посилює інвестиційну привабливість українського ІТ-сектору та сприяє масштабуванню технологічних компаній [41, с.107].

Українська політика залучення іноземних інвестицій спирається на широкий спектр інструментів: правові гарантії, спрощені адміністративні процедури, податкові пільги та фінансова підтримка з боку міжнародних інституцій. Однак ефективність цих інструментів значною мірою залежить від якості їх впровадження, стабільності нормативно-правової бази та загальної довіри іноземних інвесторів до економіки України. Аналіз показує, що широке застосування цих стимулів у поєднанні з інституційними реформами та подальшою європейською інтеграцією є необхідною умовою для збільшення припливу іноземного капіталу та забезпечення макроекономічної стабільності України в контексті повоєнної відбудови.

Світовий досвід показує, що країни, які успішно залучають ПІІ поєднують кілька інструментів. Приклади Польщі та Естонії є особливо показовими. Це дві країни, які дотримувалися різних стратегій, але досягли хороших результатів.

Таблиця 3.2 – Ключові державні програми інших країн зі стимулювання інвестицій та їх вплив

Країна	Інструмент
Польща	Polish Investment Zone (PIZ) запроваджено у 2018 р
	Програма державних грантів для стратегічних проєктів запроваджено у 2011 р
Естонія	Система оподаткування розподіленого прибутку запроваджено
	Програма e-Residency запущено у 2014 р

Джерело: розроблено автором за даними [42,43,44]

Польща використовує два ключові інструменти для залучення ПІІ. Перший – це Польська інвестиційна зона (PIZ), яка була створена у 2018 році. PIZ пропонує податкові пільги (звільнення від податку на прибуток) на 10-15 років по всій країні, а не лише в окремих регіонах. Другий інструмент – це урядова Програма стратегічної підтримки проєктів, яка діє з 2011 року. Вона надає гранти малим і середнім підприємствам та великим компаніям як усередині країни, так і за кордоном у формі субсидій до 20% інвестиційних витрат або 20 тисяч злотих на кожне створене робоче місце [42].

Естонія відрізняється принципово іншим підходом. Привабливість Естонії для інвестицій полягає в її системі оподаткування розподіленого прибутку. Податок на прибуток підприємств стягується лише з виплачених дивідендів, тоді як реінвестований прибуток не оподатковується. Естонія посідає 1 місце в Індексі податкової конкурентоспроможності серед 38 країн ОЕСР [43].

Крім того, країна не надає жодних спеціальних привілеїв іноземним інвесторам, ті ж умови застосовуються до естонців. З 2014 року програма e-Residency уможливорює підприємцям у всьому світі реєструвати та керувати естонською компанією повністю в цифровому форматі. Завдяки цьому понад 128 тисяч e-резидентів зі 185 країн заснували більше 36 тисяч компаній. Загалом це принесло 342 мільйони євро [44].

Ці дві країни демонструють, що не існує універсального рішення для залучення прямих іноземних інвестицій. Польща надала пріоритет масштабу програми та прямим фінансовим стимулам для інвесторів, тоді як Естонія зосередилася на простоті системи, передбачуваності податкового середовища та цифровій доступності. Спільним для обох підходів є політична узгодженість, зменшення адміністративних перешкод та прозорість умов, що пропонуються інвесторам у процесі прийняття рішень.

Для України поєднання обох моделей є найреалістичнішим рішенням. У короткостроковій перспективі доцільно запровадити національні податкові пільги для іноземних інвесторів у пріоритетних секторах, подібно до спеціальних економічних зон у Польщі, але з акцентом на відродженні постраждалих регіонів. Водночас Україна має можливість використати свою існуючу цифрову інфраструктуру, платформу «Дія», для створення власного механізму спрощення реєстрації та підтримки іноземних компаній. Однак жоден із цих інструментів не буде повноцінно ефективним без вирішення фундаментального питання безпеки інвестицій, зокрема через міжнародні механізми страхування та двосторонні угоди про захист капіталу.

Аналіз державних інструментів, спрямованих на залучення іноземних інвестицій, показує, що в Україні вже створено базову систему стимулювання: правові гарантії, податкові пільги, цифрові послуги та механізми фінансування. Однак ефективність цих інструментів обмежена непослідовним впровадженням, прогалинами в нормативно-правовій базі та постійними системними інституційними ризиками. Досвід Польщі та Естонії підтверджує, що самих лише стимулів недостатньо для залучення капіталу. Політична передбачуваність, довіра інвесторів та якісне державне управління є не менш важливими. Для України це означає, що майбутній розвиток її інвестиційної політики має бути спрямований не лише на розширення спектру пропонованих стимулів, але й на покращення якості їх впровадження, забезпечення правової стабільності та формування репутації надійного партнера для міжнародного бізнесу.

ВИСНОВКИ

Метою роботи було оцінити вплив іноземних інвестицій на макроекономічну стабільність України та обґрунтувати напрями підвищення її інвестиційної привабливості. Було проаналізовано різні теоретичні підходи до оцінки впливу іноземних інвестицій на національну економіку. Встановлено, що жодна з розглянутих концепцій не є універсальною, однак їх комплексне застосування уможливорює враховувати як макроекономічні, так і інституційні чинники, що є особливо важливим в контексті трансформаційної економіки України.

Аналіз динаміки та структури прямих іноземних інвестицій в Україну за 1992-2024 роки виявив їх високу нестабільність та залежність від зовнішніх та внутрішніх шоків. Найбільший приплив було зафіксовано у 2007-2008 роках завдяки сприятливому макроекономічному середовищу та активній інтеграції України у світову економіку, тоді як різке зниження обсягів інвестицій спостерігалось у 2015 році внаслідок анексії Криму та військових дій на сході країни, а у 2022 році через повномасштабне вторгнення. Географічна структура прямих іноземних інвестицій спотворена офшоризацією. Домінування Кіпру з часткою 28,58% відображає повернення капіталу, а не фактичне залучення іноземного капіталу. Регіональний розподіл нерівномірний, майже половина ПІІ зосереджена в Києві. Секторально переважають фінансовий, промисловий та ІТ-сектори, тоді як сільське господарство, будівництво та охорона здоров'я залишаються недоінвестованими.

Аналіз взаємозв'язку між обсягом прямих іноземних інвестицій та валовим внутрішнім продуктом виявив помірну позитивну кореляцію. Результати регресійної моделі показують, що збільшення частки ПІІ у ВВП на один відсотковий пункт пов'язане зі збільшенням ВВП приблизно на 2,5 відсоткових пункти.

Для дослідження відкладеного впливу прямих іноземних інвестицій на економічне зростання були розроблені економетричні моделі з лаговими змінними. Однак жодна з цих моделей не показала статистично значущого зв'язку з лагами 1, 2

та 3 роки. Тест Грейнджера на причинність також не підтвердив прогностичний зв'язок між досліджуваними показниками, незалежно від напрямку. Застосування методу інструментальних змінних (IV-2SLS) підтвердило позитивний зв'язок між ПІІ та ВВП та виявило часткову зворотну причинність. Результати слід інтерпретувати як асоціативні, оскільки переважний вплив структурних шоків на динаміку ВВП України унеможливорює доведення причинно-наслідкового зв'язку в контексті короткого часового ряду.

Аналіз інституційних факторів за період 1996-2023 років показав, що індекс верховенства права має найсильніший зв'язок з динамікою прямих іноземних інвестицій серед усіх досліджуваних показників. Значне зниження показника політичної стабільності між 2014 та 2022 роками збіглося з найбільшими спадами припливу іноземного капіталу, що підкреслює чутливість інвестиційних рішень до геополітичних ризиків. Розмір тіньового сектору також перешкоджає припливу іноземного капіталу, оскільки він спотворює конкуренцію та сигналізує інвесторам про слабкість державних інституцій.

Дослідження правового та інституційного забезпечення інвестиційної привабливості показало, що, незважаючи на розвинену нормативно-правову базу, її ефективність обмежена слабкою імплементацією та нестабільністю регуляторного середовища. Тому необхідно зосередити зусилля не на розширенні законодавства, а на покращенні його застосування. Скорочення тіньового сектору, розвиток системи інвестиційних стимулів у рамках індустріальних парків та режиму «Дія Сіті», а також гармонізація законодавства зі стандартами ЄС визначено як основні напрями, реалізація яких сприятиме забезпеченню сталого притоку іноземних інвестицій та зміцненню макроекономічної стабільності країни в умовах повоєнної відбудови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Про режим іноземного інвестування» : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text>(дата звернення: 05.03.2026).
2. Вітер В. СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС. *Економічна наука*. С. 168–176. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.2.168>(дата звернення: 05.03.2026).
3. Новіков В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-76>(дата звернення: 05.03.2026).
4. The Determinants and Growth Effects of Foreign Direct Investment: A Comparative Study. *Risk and Financial Management*. 2024. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm17120541>(дата звернення: 05.03.2026).
5. Рамський А., Соболев Ю., Жильцов М. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКЛЕКТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ДАННІНГА ПРИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. 2020. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34148/1/A_Ramskyi_M_Zhiltsov_EE_1_1_FITU.pdf(дата звернення: 05.03.2026).
6. Федотов О. А. Взаємодія ринкових та інституціональних аспектів в економічній теорії. *Актуальні питання у світовій науці*. 2025. № 2 (32). С. 132-143.
7. Торбич Б. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення розвитку підприємств України. *Академічні візії*. 2024. № 36. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14028317>(дата звернення: 06.03.2026).
8. Pavlinek P. Regional Development Implications of Foreign Direct Investment in Central Europe. *European Urban and Regional Studies*. 2004. Vol. 11(1). P. 47–70.

9. Євтушенко Н., Макарчук І., Яременко Л. МАКРОЕКОНОМІЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ. *«Молодий вчений»*. 2016. Т. 3, № 30. С. 74–79.
10. Дернова І., Боровик Т., Данилевська Л. ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. Т. 2, № 9. С. 279–288. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32725/menedzhment223maket-279-288.pdf>(дата звернення: 08.03.2026).
11. Що таке цінова стабільність і чому вона важлива для економіки України?. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/targets/target-sh>(дата звернення: 08.03.2026).
12. Вдовин М., Зомчак Л., Коханевич М. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ: ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ ОГЛЯД. *Механізм регулювання економіки*. 2022. С. 60–66. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.10>(дата звернення: 08.03.2026).
13. Грубінка І. ВАЛЮТНИЙ КУРС: ВАЖЛИВИЙ ЧИНИК ВПЛИВУ НА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ. *Цифрова трансформація фінансової системи України та країн V-4 в умовах євроінтеграції*. 2023. С. 33–34.
14. Заїка О. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС ТА ЙОГО РОЛЬ ЯК РЕГУЛЯТОРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ. *Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства: сучасний дискурс*. 2022. С. 20–22.
15. Akhmedova M. STATISTICAL APPROACHES IN FORECASTING FOREIGN DIRECT INVESTMENT FLOWS. *IJSSIR*. 2025. P. 115–123. URL: <https://www.gejournal.net/index.php/IJSSIR/article/view/2676/2565>(дата звернення: 20.03.2026)
16. Кіпоренко С.С. ЕКОНОМІКО_МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА. 2019. С. 59–60.

- URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/zbirnik_7.pdf#page=60(дата звернення: 20.03.2026).
17. WORLD INVESTMENT REPORT, 2002. UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT. 36 p. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2002p1ch2_en.pdf(дата звернення: 24.03.2026).
18. Шевченко Л. МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ. *Scientific journal “MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS”*. С. 62–65. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e099bcc0-7dc8-4a66-b5e6-3fe2787a7370/content>(дата звернення: 26.03.2026).
19. World bank open data. URL: <https://data.worldbank.org>. (дата звернення: 01.04.2026).
20. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>(дата звернення: 05.04.2026).
21. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/ukr>(дата звернення: 06.04.2026).
22. Krylovskiy V. Problems and prospects of investment climate development in Ukraine. *University Economic Bulletin*. 2025. Vol. 20, no. 1. P. 100–114.
23. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. 2025. P. 127. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/05/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_0bb82ef9/940cee85-en.pdf(дата звернення: 06.04.2026).
24. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analityka/>(дата звернення: 08.04.2026).
25. Закон України «Про інвестиційну діяльність». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12>(дата звернення: 15.04.2026).

26. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>(дата звернення: 15.04.2026).
27. Закон України «Про інститути спільного інвестування». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>(дата звернення: 15.04.2026).
28. Закон України «Про державно-приватне партнерство». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>(дата звернення: 15.04.2026).
29. Закон України «Про індустриальні парки». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>(дата звернення: 15.04.2026).
30. Закон України «Про підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями». База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20>(дата звернення: 15.04.2026).
31. UkraineInvest Your Investment Matters. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua>(дата звернення: 12.04.2026).
32. Нікольчук Ю., Лопатовська О. ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА КЛЮЧОВІ ВЕКТОРИ ВИРІШЕННЯ. *Innovation and Sustainability*. 2023. С. 164–175. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/158/159>(дата звернення: 13.04.2026).
33. Шемшученко С. ДВОСТОРОННІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ДОГОВОРИ: ТИПОВА СТРУКТУРА, ПОНЯТТЯ І ФОРМУЛЮВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ. С. 457–461.

- URL: <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/4b5feff7-9d62-4840-a228-c4aaf969e39d/content>(дата звернення: 14.04.2026).
- 34.Сергієнко Н., Гапонов О. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ПРАКТИКА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ В УКРАЇНІ. *Наука і Техніка Сьогодні*. 2024. Т. 9, № 37. С. 102–112.
 - 35.Пилявський Ю. ІВЕНЬ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ СВОБОДУ. *ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ*. С. 52–60.
 - 36.Біляк Ю. ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ. *ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО*. 2024. № 62.
URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3922/3845>(дата звернення: 17.04.2026).
 - 37.Тіньова економіка. Міністерство Економіки, 2021. 12 с.
URL: <https://me.gov.ua/download/74e86de5-126a-4849-94d5-7d4ea048e4b8/file.pdf> (дата звернення: 19.04.2026).
 - 38.Shadow economy exposed. EY, 2025. 148 p.
URL: <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-gl/insights/tax/documents/ey-gl-shadow-economy-report-02-2025.pdf>(дата звернення: 19.04.2026).
 - 39.Тамразян Г. ВПЛИВ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління*. 2025. № 6.
URL: <https://www.alsrt.com.ua/index.php/economics/article/view/2025-06-01-01/2025-06-01-01>(дата звернення: 19.04.2026).
 - 40.Misyuryov D. COMPARATIVE ANALYSIS OF CURRENT LEGISLATION OF UKRAINE AND EU LEGISLATION REGARDING ATTRACTION OF

INVESTMENTS. «*Public Administration and Regional Development*». 2024. P. 422–445.

- 41.Найденко О. ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ДЛЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ДОСВІД КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ. *Фінанси країни*. 2024. Т. 9. С. 99–112.
- 42.Strengthening FDI and SME Linkages in Poland. 2025. 240 p.
URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/03/strengthening-fdi-and-sme-linkages-in-poland_5e587269/cb08eb93-en.pdf(дата звернення: 23.04.2026).
- 43.International Tax Competitiveness Index 2025. *TAX FOUNDATION*.
URL: <https://taxfoundation.org/research/all/global/2025-international-tax-competitiveness-index/>(дата звернення:23.04.2026).
- 44.E-Residency brings record revenue in first half of 2025. *invest in estonia*.
URL: <https://investinestonia.com/e-residency-brings-record-revenue-in-first-half-of-2025/>(дата звернення: 23.04.2026)

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Показники макроекономічної стабільності та ППІ України за 1993-2024 роки [19].

Рік	Темп зростання ВВП (%)	ППІ(%ВВП)	Індекс споживчих цін (%)	Зовнішня торгівля (% ВВП)
1993	-14,20	0,30	4734,91	52,07
1994	-22,90	0,30	891,19	73,94
1995	-12,20	0,55	376,75	97,23
1996	-10,00	1,17	80,33	93,86
1997	-3,00	1,24	15,94	84,24
1998	-1,90	1,77	10,58	86,05
1999	-0,20	1,57	22,68	101,95
2000	5,90	1,84	28,20	115,74
2001	8,80	2,01	11,96	99,93
2002	5,34	1,58	0,76	95,99
2003	9,52	2,74	5,18	102,59
2004	11,80	2,55	9,05	109,98
2005	3,07	8,75	13,57	94,65
2006	7,57	5,01	9,05	89,18
2007	8,22	6,85	12,84	88,05
2008	2,24	5,69	25,23	94,17
2009	-15,14	3,92	15,88	87,48
2010	4,09	4,57	9,37	95,73
2011	5,45	4,26	7,96	104,81
2012	0,15	4,48	0,57	102,62
2013	0,05	2,37	-0,24	94,00
2014	-10,08	0,63	12,07	100,69
2015	-9,77	-0,22	48,70	107,81
2016	2,44	4,42	13,91	105,52
2017	2,36	3,28	14,44	104,03
2018	3,49	3,80	10,95	99,20
2019	3,20	3,77	7,89	90,51
2020	-3,75	0,19	2,73	79,16
2021	3,45	3,98	9,36	82,70
2022	-28,76	0,14	20,18	87,40
2023	5,53	2,52	12,85	77,51
2024	2,91	2,11	6,50	77,75

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Показники інституційного середовища України за 1996-2023 роки [19].

Рік	Право голосу та підзвітність	Політична стабільність	Якість регуляторної політики	Індекс верховенства права	Контроль за корупцією
1996	-0,32	-0,15	-0,42	-0,82	-1,11
1998	-0,24	-0,12	-0,71	-0,98	-1,26
2000	-0,61	-0,41	-0,41	-1,09	-1,11
2002	-0,52	-0,29	-0,62	-0,84	-1,09
2003	-0,59	-0,36	-0,56	-0,82	-0,97
2004	-0,67	-0,47	-0,35	-0,78	-0,98
2005	-0,29	-0,29	-0,51	-0,8	-0,74
2006	0,05	-0,04	-0,49	-0,82	-0,77
2007	0,06	0,17	-0,41	-0,75	-0,82
2008	0,09	0,04	-0,52	-0,7	-0,86
2009	0,06	-0,3	-0,56	-0,79	-1,07
2010	-0,08	0,01	-0,45	-0,84	-1,03
2011	-0,13	-0,07	-0,56	-0,85	-1,09
2012	-0,28	-0,09	-0,55	-0,82	-1,12
2013	-0,32	-0,78	-0,59	-0,84	-1,18
2014	-0,14	-2,02	-0,59	-0,83	-1,02
2015	-0,09	-1,96	-0,62	-0,87	-1,04
2016	0	-1,85	-0,41	-0,82	-0,87
2017	0,01	-1,87	-0,28	-0,76	-0,83
2018	-0,03	-1,87	-0,26	-0,76	-0,92
2019	0,02	-1,43	-0,22	-0,75	-0,8
2020	0,09	-1,16	-0,27	-0,71	-0,83
2021	0,07	-1,13	-0,29	-0,68	-0,79
2022	-0,02	-1,95	-0,33	-0,92	-0,63
2023	-0,02	-1,43	-0,27	-0,89	-0,69

Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

Мащак О.Р. Іноземні інвестиції в системі забезпечення макроекономічної стабільності України

Автор

Мащак О.Р.

Науковий керівник / Експерт

Кириленко В.І.

ІД документу

333768899

ОРГАНІЗАЦІЯ

Назва організації

**Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
KNEU**

підрозділ

кафедра економічної теорії

ЗВІТ

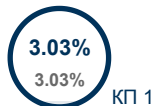
Дата звіту

5/6/2026

Дата редагування

Обсяг знайдених подібностей

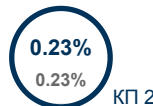
Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

11132

Кількість слів

КЦ

89631

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		6
Інтервали		0
Мікропробіли		3
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		11

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

#	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	http://kursak.net/dinlomna-rohota-hakalavra-na-temu-osoblivosti-inozemnogo-investuvannya-v-	26 (0.23 %)

2	Біляк 5/14/2024 Publishing House "Helvetica" (Видавничий дім "Гельветика")	20 (0.18 %)
3	Тіньова економіка та її вплив на фінансову систему держави 5/23/2025 Odessa National Economic University (Odessa National Economic University)	19 (0.17 %)
4	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5cab32d5-4d86-4d23-b4db-6097f4571b31/content	17 (0.15 %)
5	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5cab32d5-4d86-4d23-b4db-6097f4571b31/content	17 (0.15 %)
6	Тіньова економіка та її вплив на фінансову систему держави 5/23/2025 Odessa National Economic University (Odessa National Economic University)	15 (0.13 %)
7	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5cab32d5-4d86-4d23-b4db-6097f4571b31/content	13 (0.12 %)
8	http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/zah/korepanov_dis.pdf	12 (0.11 %)
9	https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2429/1/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8E%D1%80%D1%8C%D0%BE%D0%B2%20%D0%94_.pdf	12 (0.11 %)
10	292-Свіргун_Артем_Романович-2024 6/5/2024 Donetsk National University named after V. Stus (Donetsk National University named after V. Stus)	10 (0.09 %)

База даних RefBooks (0.23 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
джерело: Paperity		
1	The Effects of the Exchange Rate Policy of NBU for Socio-economic Development Dmytro Dyakovskyy;	14 (2) (0.13 %)
2	The State Regulation Of Investment Activity In Agriculture: The Regulatory Aspect Karkovska Veronika Ya.,Dziurakh Yurii M., Khymych Oksana V.;	12 (2) (0.11 %)

Домашня база даних (0.11 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
3	Хоменко М.С._Макроекономічні моделі в аналізі економічної політики 5/13/2025 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра економічної теорії)	7 (1) (0.06 %)
4	ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ 5/14/2020 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра підприємницького та корпоративного права)	5 (1) (0.04 %)

Програма обміну базами даних (1.02 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
---	-----------	---

5	Біляк 5/14/2024 Publishing House "Helvetica" (Видавничий дім "Гельветика")	38 (3) (0.34 %)
6	Тіньова економіка та її вплив на фінансову систему держави 5/23/2025 Odessa National Economic University (Odessa National Economic University)	34 (2) (0.31 %)
7	Karchevskiy_ДР 6/9/2025 National Technical University of Ukraine Igor Sikorskyi Kyiv Politech Institute (ФММ, К-ра менеджменту підприємств)	14 (2) (0.13 %)
8	292-Свіргун_Артем_Романович-2024 6/5/2024 Donetsk National University named after V. Stus (Donetsk National University named after V. Stus)	10 (1) (0.09 %)
9	«УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ» 4/15/2019 University (Відділ організації наукової роботи)	7 (1) (0.06 %)
10	Розвиток інвестиційного середовища у міжнародних аграрних компаніях 12/11/2020 Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav (Pereyaslav-Khmelnytsky Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University)	6 (1) (0.05 %)
11	Бежовець_ДР_ЕЕУ.docx 1/15/2023 Oles Honchar Dnipro National University (Факультет економіки)	5 (1) (0.04 %)

Інтернет (1.66 %)

#	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
12	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5cab32d5-4d86-4d23-b4db-6097f4571b31/content	47 (3) (0.42 %)
13	http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2152/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%91%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D1%8F%D1%82%D0%B0.pdf	27 (4) (0.24 %)
14	http://kursak.net/diplomna-robota-bakalavra-na-temu-osoblivosti-inozemnogo-investuvannya-v-agropromislovij-kompleks-ukra%1%97ni/	26 (1) (0.23 %)
15	https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2429/1/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8E%D1%80%D1%8C%D0%BE%D0%B2%20%D0%94_.pdf	20 (2) (0.18 %)
16	http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/zah/korepanov_dis.pdf	17 (2) (0.15 %)
17	https://voloshyna.org.ua/praktika/ostanni-zakonodavchi-novovvedennya-shhodo-zahystu-prav-investoriv.html	15 (2) (0.13 %)
18	http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/03/%D0%A0%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%AE%D0%A1-%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82.pdf	14 (2) (0.13 %)
19	http://li-maup.edu.lviv.ua/uploads/media/content/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9B%D0%86%20%D0%9C%D0%90%D0%A3%D0%9F_%D0%A7%201_2018%20%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf	8 (1) (0.07 %)

20	http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Nauka/2019/12/2019_12_25_NewsConfZ_2.pdf	6 (1) (0.05 %)
21	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d92d6826-3c17-4879-8b44-cc99b1b1f055/content	5 (1) (0.04 %)

Список прийнятих фрагментів

#	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
---	-------	---------------------------------------